Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

48 йил чиқиши № 188 (13.450). 19 АВГУСТ 1968 йил ЖУМА Баҳоси 2 тийин.

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

◆ МАШҲУР МЕХАНИЗАТОР ИЗИДАН ◆ ҚЎШНИ ПАХТАКОРЛАР МУСОБАҚАСИ ◆ ЯНГИ ҲОСИЛ ҚАБУЛИГА ШАЙЛАНИНГ ◆ МАМЛАКАТИМИЗ ДАЛАЛАРИДА

ЕМ-ХАШАКНИ МЎЛ ЖАМҒАРАЙЛИК

Ёз ўтиб куз келмоқда. Чорвадорларга моллар учун қанча озуқа жамғардинг, деган саволни берадиган, ундан ҳисоб оладиган пайт ҳозир. Кунлар кетидан кунлар ўтиши билан чорва қишловига тайёргарликнинг ташвиши орта боради. Вақтида ҳаракатини қилиб қўйган чорвадор эл олдида юзи ёруғ бўлади: моли доим тўқ, соғлом бўлади, маҳсулотнинг сифати яхши, таннархи арзон бўлади. Бундай жойда чорвачилик тобора ривожланаверади.

Республикамиз хўжаликларига бир назар ташласак, жуда хилма-хил манзарани кўрамиз. Бир хўжалик чорвачиликдан катта фойда олмоқда, молларни кўпайтириш, маҳсулот етиштириш планлари ортиғи билан бажарилаётир. Иккинчи бир хўжалик эса, чорвачилик учун яхшироқ шароитга эга бўлгани ҳолда мол туёғини ўстириш, маҳсулот етиштиришда орқада қолиб келмоқда. Бунинг сабабини чуқурроқ текшириб кўрсангиз шу нарса равшан бўладики, биринчи хўжалик ем-хашак базасини мустаҳкамлашга асосий эътиборни беради, иккинчи хўжаликда бунинг акси бўлади.

Айрим район, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, бизда ем-хашак базасини мустаҳкамлаш имконияти йўқ, деган важни кўндаланг қилади. Бундай важ бир неча йилдан бери такрорланиб келади. Аслида эса, уларга шу баҳона сингиб кетган, шунинг натижасида чорва учун ҳам қайғурмайдилар. Озуқани кўпайтириш имконияти ва резервларидан фойдаланилмайди, ем-хашак жамғариш муддатлари сунъий равишда кечиктирилади. Натижада, қиш-қировли кунлар келганда четдан озуқа келтирилади. Бундай аҳвол Самарқанд, Фарғона, Бухоро областларида кўпроқ содир бўлмоқда. Бу областларда ва шуларга ўхшаш бошқа областларнинг бир қатор районларида мол туёғининг кўпайишига, чорва маҳсулотлари кам олинаётганлигига асосий сабаб ҳам ана шудир.

Мол қишловига пухта ҳозирлик кўриш чорвачиликда энг муҳим тадбир ҳисобланади. Қишнинг қандай келишидан қатъи назар, ҳар бир колхоз ва совхозда бутун қиш давомида молларга етадиган миқдорда ем-хашак жамғариб олиш, кўплаб силос бостириш зарур. Лекин, вақт ўтиб бораётганига қарамай, бу ишлар ниҳоятда секин бораётир. Ҳозиргача республика бўйича фақат хашак тайёрлаш планининг ярми ҳам бажарилмаганлигини нормал ҳол деб бўлмайди. Область у ёқда турсин, биронта район шу вақтгача хашак тайёрлаш планини бажарган эмас. Фарғона, Бухоро, Хоразм, Қашқадарё областлари ва Қорақалпоғистон АССРда эса 37,8-16,2 процент ўртасида хашак жамғарилган.

Силосбоп экинлар етиштириш анча бўлди. Лекин, силос бостириш ҳам ниҳоятда суст бормоқда. Кўп жойларда «ҳали вақт эрта», деган кайфият ҳукм сурмоқда. Шунинг натижасида силос бостиришга киришилмаётир, бу ишга техника воситалари етарли жалб этилмаётир. Бу аҳвол силосбоп экинларнинг, айниқса, маккажўхори кўкпоясининг ўз вақтида йиғиб олинмай қолиб кетиши хавфини туғдирмоқда. Оққўрғон районининг колхоз ва совхозлари 10 августга қадар силос бостириш планини 81,6 процент бажардилар. Улар яқин кун ичида силос бостириб бўладилар. Шу район билан қўшни бўлган Бука районида эса планнинг ... ҳам бостирилган эмас. Бошқа областлардаги районлар ўртасида ҳам ана шундай катта фарқ бор. Бу нимани кўрсатади? Бу шуни кўрсатадики, кўпгина районларда силос бостириш ўз ҳолига ташлаб қўйилмоқда. Маҳаллий партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари, қишлоқ хўжалик органлари ишга бир ёқлама қараб, силосни вақтида бостириб олишни таъминламаётирлар.

Мол учун қишга етарли озуқа жамғариб олиш чорвачиликни ривожлантиришнинг энг муҳим шартидир. Чорва моллар озуқа билан тирик. Ем-хашак қанча кўп бўлса, чорва шунчалик кўпаяверади, маҳсулдорлиги ортаверади. Шундай экан, ҳар бир хўжалик кўпайтирилган катта-кичик молларга бутун қишга етадиган миқдорда ем-хашакни ...пунктларда жамғариб олиш учун барча тадбирларни кўриши лозим. Энг аввало, ем-хашак жамғаришни бригадаларда ташкил этиш зарур. Ҳар бир колхоз ва совхозларда бу бригадалар доим ишламайди, бригадаларнинг одамларини ҳар қаёққа бўлиб юборишлар. Бригадаларни ем-хашак жамғариш ёмон аҳволга тушиб қолади. Хўжаликларнинг раҳбарлари бунга чуқур эътибор бериб, бригадаларни доимий қилиб тузиб, уларга етарли иш кучи, транспорт ва техника билан таъминлашлари лозим.

Ҳамма хўжаликда ҳам ем-хашакни етарли миқдорда жамғариб олиш учун база бор. Гап уни кўра билишда. ... Тоғ этакларини, қир бағирларидаги ўтлоқларни сира нобуд қилмай ўриб олиш, ғалла экинларидан сомон-похолларни охиригача йиғиштириб олиш, ғалла-пичан ... жуда ҳам муҳим. ... хашак ... кўп жойда ... зарур ... ҳиссаси ... лозим.

Силосни вақтида бостиришга зўр эътибор берайлик. Урилган кўкатлар туриб қолмаслиги керак. Маккажўхори кўкпоясини айниқса эҳтиёт қилиш, далалардан ўриб олиб келиниши билан пешма-пеш траншеяларга бостириш зарур. Ўтган йили кўпгина жойда маккажўхори тобидан ўтказиб ўрилди, сарғайиб қолган барглар яхши силос бўлмади. Колхоз ва совхозларда алоҳида кишилар ажратилиши, улар экиннинг етилишини кузатиб бориши, силос бостиришга боп бўлган кўкат вақтидан ўтказилмай ўриб олиниши лозим.

Беда — чорва учун энг яхши, тўйимли озуқа. Беданинг нобуд бўлишига сира йўл қўймайлик. Уни энг ками тўрт марта ўриб олиш учун курашмоқ лозим. Бедапояларни вақтида суғориш, унинг энг сўнгги кўки — кўрпасидан ҳам самарали фойдаланиш керак.

Бутун кучни мўл-кўл ем-хашак жамғаришга сафарбар этайлик. Чорва моллар учун қишга етиб ортадиган озуқа тайёрлаб қўяйлик.

Республикамиз саноат корхоналарида беш йиллик топшириқлари марраларни эгаллашда қизғин мусобақа бормоқда. Бунда Оҳангарондаги 8- темир-бетон буюмлари заводининг коллективи ҳам олдинги сафлардан ўрин олмоқда. Завод ишчилари саноат корхоналари қурилиши учун зарур бўлган қимматли материалларни кўплаб ишлаб чиқаряпти. Завод коллективининг кўрсатаётган жонбозлиги юксак тақдирланмоқда. Яқинда корхонанинг бир группа илғор ишчилари ҳукумат мукофотларига сазовор бўлди. Суратда: корхонанинг бетончилар бригадасининг бошлиғи Эрали Тангировни кўриб турибсиз. У яқинда «Ҳурмат Белгиси» ордени билан мукофотланди.

И. Глауберзон фотоси.

БЕШ ЙИЛЛИК ОДИМЛАРИ

Р. Исҳоқова, Т. Раҳмонов, А. Барангулова каби илғор ишчилар Тошкентдаги 3-ғишт заводида барақали меҳнатлари билан ном чиқаришган. Корхонада бундай илғорлар сафи кенгайиб бормоқда. Натижада маҳсулот ишлаб чиқариш ҳам ортяпти. Завод коллективи етти ойлик планни муддатидан илгари бажарди. Бу йилнинг шу давридагига нисбатан 1 миллион 655 минг дона кўп ғишт ишлаб чиқарилди ва пойтахтда бунёд этилаётган уй-жой қурилишларига юборилди.

Н. ҚОДИРОВ.

Андижон денгизи қурилиши авж олиб кетди. Қисқа вақт ичида бетон заводи ишга туширилди. Бинокорлар посёлкасида янги уй-жой бинолари кетма-кет фойдаланишга топширилмоқда. Ўртоқ А. Ким раҳбарлик қилаётган биринчи қурилиш-монтаж бошқармасининг коллективи етти ойлик планга қўшимча анчагина иш бажарди. Сув омбори қуриб тамомлангач, Андижон областининг кўпгина ерларида суғориш ишлари яхшиланади, қўшимча равишда ер ўзлаштириш имкони туғилади. Қурилишда Андижон пахтачилик ва педагогика институтлари студентлари ҳам актив қатнашмоқдалар.

А. АЗАМАТОВ.

Ҳасанбой Нормуродов Шарғун кўмир конида илғор кўмир қазиб чиқарувчилардан ҳисобланади. Смена топшириқларини 1,5 баравар ортириб бажаради. У ишлаётган бригада ... ўтган етти ойда 255 ўрнига 291 метр узунликда кон йўли очдилар. Натижада планга қўшимча равишда юзлаган тонна кўмир қазиб чиқарилди. Бу ... бошқа бригадаларга ... меҳнат совғалари тайёрламоқда. Парда Хурсандов, Андрей Автухович, А. Эшонқулов, В. Матвеев ўртоқлар ҳам илғорликда Ҳасанбой Нормуродовдан ортда қолаётганлари йўқ.

Б. БОБОҚУЛОВ.

Ғузор районидаги Карл Маркс номли колхоз посёлкасида кейинги бир ойнинг ўзида 20 та уй-жой биноси фойдаланишга топширилди. Қарши шаҳридаги 13-қурилиш трестининг Ғузор қурилиш-монтаж бошқармаси коллективи шу колхозда бинокорлик ишлари олиб бориш бўйича йиллик планини бажарди. Йил бошидан буён ҳаммаси бўлиб замонавий типдаги уйлардан 44 тасида ҳовли тўйлари ўтказилди. Ой охиригача бинокорлар шу колхозда яна 20 та уй қуриб тамомлашга аҳд қилиб, мажбуриятга яраша ишламоқдалар.

Ҳ. УСМОНОВ.

ХУШХАБАРЛАР

Янгиерда бетон новлар ва қувурлар тайёрлайдиган завод монтаж қилина бошланди. Франциянинг «Эмальпресс» фирмаси ана шу завод учун машина-ускуналар етказиб берди. Агрегатларни йиғиш иши француз мутахассисларининг иштироки билан олиб борилмоқда.

Завод ҳар йили 4,5 минг кубометрдан кўпроқ тайёр бетон новлар ва икки минг кубометрдан ортиқ қувурлар ишлаб чиқариш қувватига эга бўлади. Буюмлар Мирзачўлда янги ирригация каналлари, коллекторлар ва гидроузеллар қуриш учун мўлжалланади.

●

«Ташкенткабель» заводи Вьетнам Демократик Республикаси ирригаторларининг буюртмасини муддатидан олдин бажарди. Корхона йил бошидан буён Ханойга кўп миқдорда электр кабеллари жўнатди.

Ҳозир заводда Вьетнам Демократик Республикасининг қишлоқ алоқачиларидан тушган яна бир буюртмани бажаришга киришдилар.

Тошкент заводининг маҳсулотини Афғонистон, Болгария, Эрон, Югославия, Куба — жаҳондаги жами 20 дан кўпроқ мамлакат олиб турибди.

Янги ҳосилни қабул қилишга тайёрмисиз?

БЕПАРВО БЎЛМАНГ

Ғалвирни сувдан кўтарадиган пайт яқинлашиб қолди. Янги ҳосил эшик қоқиб турибди. Ҳадемай «оқ олтин» карвонлари тайёрлов пунктлари ва пахта тозалаш заводлари томон турна қатор бўлиб кела бошлайди.

Хўш, Бухоро область пахта тайёрлаш трестининг корхоналари бу муҳим кампанияга қандай тайёргарлик кўрмоқда? Тайёрлов пунктлари ва пахта тозалаш заводлари мавсумга тахт қилиб қўйилганми?

Зар қадрини заргар билади: илғор коллективлар бултурги пахтани қайта ишлашни июль ойидаёқ тугаллаб, барча қуритиш-тозалаш цехлари, ғарамлаш майдонларини, тош-тарозиларни янги ҳосилни қабул қилиб олишга мослаб ремонтдан чиқариб қўйдилар. Чунончи, Ғиждувон пахта тозалаш заводининг меҳнатсевар коллективи областда биринчи бўлиб мавжуд майдончаларга асфальт ётқизди, айвонлар қурди, механизация ускуналарини ремонт қилди, тош-тарози ва лаборатория хўжалигини тартибга солди. Корхонада ҳозиргача қўл кучига асосланган жуда кўп ишлар бу йил механизмлар гарданига юкланди. Бу ерда пахтани қоп-қанорсиз ташишни тўлиқ таъминлайдиган «ПТХ-20» агрегатлари, лентали транспортёрлар, автомат-ўлчов приборлари жиҳозлаб қўйилди.

Қоракўл пахта тозалаш заводида ҳам янги мавсумга тайёргарлик бўйича талай ишлар қилинди. Корхонада тола ажратувчи машиналар янги схема бўйича қайта жиҳозланиб, мавсумга шай қилиб қўйилган. Колхоз ва совхозлардан қоп-қанорсиз келтирилган пахтани пешма-пеш қабул қилиб олиш учун мавжуд транспортёрларни намунали созлаш, янгиларини ўрнатиш ва қуритиш-тозалаш цехларини суюқ ёнилғи билан ишлашга кўчириш тадбирлари ишлаб чиқилиб муваффақиятли амалга оширилаяпти. Шунингдек, Кумушкент, Вобкент тайёрлов пунктларида ҳам тайёргарлик катта.

Лекин, булар ҳали етарли эмас! Область пахтакорлари бу йил она-Ватанга 300 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш учун курашиб, далаларда юксак мажбуриятни қоплайдиган даражада мўл ҳосил тўпладилар. Аммо кабул пунктлари ва пахта тозалаш заводларида янги мавсумга тайёргарлик талаблар даражасида эмас. Айниқса, мавжуд қуритиш-тозалаш цехлари суст ва сифатсиз ремонт қилиняпти. Навоий пахта тозалаш заводида ғарамлаш майдончалари, янги айвонлар қуриш, транспортёрларни созлаш ҳалигача бошланмаган. Ёнғиндан муҳофаза қилиш тадбирлари кўрилмаётир.

Когон пахта тозалаш заводида аҳвол бундан ҳам ёмон. Заводда ҳозиргача ишлатиб келинган транспортёр, автомат-ўлчов асбоблари, тарозилар қаровсизликдан яроқсиз бўлиб қолган. Майдончаларни ремонт қилиш ишлари ғоят суст олиб борилаётир. Жуда кўп ускуналар етишмайди.

— Трестимизга қарашли корхоналарда, — дейди область пахта тайёрлаш трестининг бошлиғи ўртоқ Захаров, — жуда кўп асбоб-ускуналар етишмайди. Хусусан, лентали транспортёрлар учун конус шаклидаги шестерняларнинг етишмаслиги ишимизнинг белига тепяпти.

Дарҳақиқат, юзаки қараганда, бу аҳамиятсиздек бўлиб кўринади. Аммо, ана шу арзимаган нарса учун мавсум даврида юзлаб транспортёрлар тўхтаб туради. Натижада иш оғирлашиб, мураккаб тус олади. Каттақўрғондаги «Продмаш», Самарқанддаги «Хлопкомаш», Тошкентдаги «Узбекхлопкомаш» заводлари раҳбарларининг айби билан Бухоро область пахта тозалаш корхоналарига зарур асбоб-ускуналар ўз вақтида етказиб берилмаётир.

Бухоро пахта тайёрлаш тресты корхоналарининг раҳбарлари мавжуд куч ва имкониятларни ишга солиб омборлар, пахта ғарамлаш майдонлари, транспортёр ва бошқа механизмларни ремонт қилишни кучайтиришлари лозим. Афсуски «ҳали вақт эрта» деган кайфият билан Ромитан, Коммуна, Чолиғу, Пешку, Фрунзе номли, Шаҳрислом тайёрлов пунктларида ҳали мавсумга тайёргарлик билан боғлиқ бўлган ишлар бошлангани йўқ. Ҳозирги долзарб кунларнинг ҳар соатидан унумли фойдаланиш керак.

Мавжуд пахта тозалаш заводлари ва тайёрлов пунктларида 300 дан ортиқ пахта ғарамлаш майдонлари, 80 транспортёр, 17 та пахта тозалаш-қуритиш цехлари ремонт талаб бўлиб турибди. Пландаги 60 минг квадрат метр ўрнига ҳозиргача атиги 29 минг квадрат метр майдончага асфальт ётқизилган. Область пахта тайёрлаш тресты, пунктларнинг ходимлари бепарволик кайфиятларига барҳам бериб, жойларда мавсумга тайёргарликни авж олдириб юборишлари лозим.

Т. НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

АҚШ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ БОШ СЕКРЕТАРИ ГЭС ХОЛЛ СССРГА КЕЛДИ

АҚШ Коммунистик партиясининг Бош секретари Гэс Холл КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан дам олиш учун 17 августда Москвага келди.

ТАШАББУСГА ҚЎШИЛИБ

Муҳаммади Бойжигитов Энгельс номли хўжаликдагина эмас, балки Яккабоғ районида шуҳрат таратган механик-ҳайдовчилардан ҳисобланади. Ўтган йили «зангори кема» бункеридан 100 тоннадан ошириб жавоҳир тўкишга муваффақ бўлди.

Жонкуяр механизатор, ёш коммунист пахтакорларнинг Бутуниттифоқ V слёти қатнашчиси Муҳаммади Бойжигитов беш йилликнинг тўнғич йилида ҳам Эргаш Бегимқулов бошлиқ комплекс механизациялашган бригаданинг 55 гектар майдонидаги ғўзаларини парвариш қилди. У гектар бошига 40 центнердан хирмон кўтариб, ҳосилдорликни бултургидан 8 центнерга оширишга бел боғлаган. Ҳозиргача бригаданинг ҳамма майдонидаги ғўзани беш марта комплекс парваришдан чиқарди. Бригадада ҳар туп ғўзада 10-12 тадан тўқ кўсак ва кўплаб гул ҳамда тугунчалар санаш мумкин. Барча майдондаги ўсимликлар сифатли чеканка қилинди.

— Мен бригадамизнинг ҳамма аъзоси қаторида, — дейди ўртоқ Бойжигитов, — сирдарёлик машҳур механизатор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мамажон Дадажоновнинг юрак сўзларини тўлқинланиб ўқидим. У ўзининг оташин фикри ва жуда қимматли маслаҳатлари билан бизни янги меҳнат зафарларига руҳлантириб юборди. Касбдошимизнинг ватанпарварлик ташаббусига қўшилиб, бу йилги мавсумда «ХВС-1,2» билан 150 тонна «оқ олтин» териб беришга қарор қилдим. Агрегатимни теримга шайлаб қўйдим.

Муҳаммади Бойжигитов ғўза парваришини тобора кучайтириб, машина теримига ҳам зўр тараддуд кўрмоқда. Айни вақтда иккита ёш йигитни механизаторлик касбига ўргатмоқда.

Х. ТЎРАЕВ.

МУСОБАҚАДОШЛАР ХОРАЗМ ДАЛАЛАРИДА

ЎЗАРО ТЕКШИРИШ ЯКУНИ

Мусобақадош Қорақалпоғистон АССР қишлоқ хўжалик ходимларининг область партия комитети секретари К. Ўркинбоев бошчилигидаги ўзаро текшириш бригадаси аъзолари Хоразм область далаларида бўлиб, ғўза парваришининг боришини кўздан кечирдилар. Ўзаро текшириш якуни Хоразм область қишлоқ хўжалик ходимларининг кенгашида муҳокама этилди.

Ўзаро текшириш бригадаси аъзолари областнинг 45 колхозида ва 276 бригадасида бўлдилар. Янгиариқ районидаги Охунбобоев номли, «1 Май», Урганч районидаги Ленин номли, Шовот районидаги Киров номли, Хива районидаги Фрунзе номли колхозлар, ўнлаб бригадалар юксак мажбуриятга яраша ҳосил тўплаганлар.

Лекин областнинг кўпгина колхозларида август ойида ғўза қатор ораларини ишлаш бўшаштирилган. Айниқса машъал Янгиариқ районидаги кўпчилик хўжаликларда аҳвол ташвишли. Карл Маркс номли, «Победа», «Ленинград» ва «Правда» колхозларида далаларни бегона ўт босган. Айрим бригадаларда культивация тўхтатилиб, устма-уст суғоришга зўр берилмоқда.

Урганч районидаги Чапаев номли колхозда ғўза чанқатиб қўйилган. Натижада ғўза пишиб етилмаган кўсаклар бевақт очилган. Қаландар Рўзиматов, Абдулла Ражабов каби бегам бригадирлар, ғўзамиз ҳосилга кирди, деб дала ишларини тўхтатиб қўйишган. Шунингдек Энгельс номли колхозда ҳам ўт босган, суғоришдан сўнг ишланмаган далалар кўп.

Гурлан районидаги «Ўзбекистон» ва «Октябрь 14 йиллиги» колхозлари раҳбарларида август дам олиш ойи, деган кайфият сезилмоқда. «Ўзбекистон» колхозида айрим далаларда ғўзани чанқатиш, баъзи ерларни эса кўллатиб суғориш натижасида тўпланган ҳосил тўкилиб кетяпти.

Мусобақадошлар областда йиғим-теримга, айниқса машина теримига тайёрликни кучайтириш, дала меҳнаткашларига маданий-маиший хизматни яхшилаш зарурлигини алоҳида таъкидладилар.

Кенгашда сўзга чиққан районлар ва колхозларнинг раҳбарлари, мусобақадошлар кўрсатиб берган камчиликларни тан олдилар. Хоразмликлар олдида катта довон — 35 центнерли марра турибди. Улар қорақалпоғистонлик мусобақадошларнинг таклиф ва маслаҳатларига амал қилиб, ғўза парваришини йиғим-терим бошлангунча жадал давом эттиришлари, юксак ваъдаларига вафо қилишлари керак.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҲОСИЛГА ҲОСИЛ ҚЎШИЛЯПТИ

Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозининг пахтакорлари хоразмликлар чақириғига жавобан бу йил ҳосилдорликни ошириш мақсадида яхши меҳнат қилишди. Барча майдонлардаги ғўза сифатли парвариш қилинди ва нормал ривожланди. Шу туфайли ҳар туп ғўзада етарли миқдорда шона, гул ва кўсак пайдо бўлди. Колхоз аъзолари ҳар бир шонани гулга, гулни эса кўсакка айлантириш пайидан бўлишди. Шу мақсадда ғўза парвариши сира сусайтирилмади, культивация ва суғориш ўртасида узилишга йўл қўйилмади.

М. УМАРОВ.

МАШИНАЛАР ШАЙ

Пахтачиликнинг бундан кейинги юксалиш истиқболи комплекс механизацияга боғлиқ. Кимки машинани дўст билса, ғўза парваришини ҳам, ҳосил йиғим-теримини ҳам қудратли механизмлар зиммасига юкласа эл олдида берган ваъдасининг устидан чиқади, зиммасига олган юксак мажбуриятни шараф билан бажаради. Бухоро область, Ромитан районидаги «Ромитан» совхозининг донгдор механизатори Муяссар Барноева бошлиқ бригада пахтакорлари ва механизаторлари машинага ихлос қўйиш туфайли пахтадан йил сайин мўл ва арзон ҳосил етиштириб келмоқдалар. Бу бригадада комплекс механизация чин маъноси билан тобора кенг жорий қилинмоқда. Ҳосилнинг асосий қисми «зангори кема»ларда териб олинмоқда.

Бригада аъзолари машҳур механизатор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мамажон Дадажоновнинг ватанпарварлик чақириғига лаббай деб жавоб бердилар, ғўза парваришини машина теримига мослаб олиб бордилар. Шу туфайли барча майдондаги экин у қадар ғовлаб ҳам кетмади, ўсишдан ҳам қолмади. Ҳосилини айтмайсизми! Ҳар туп ғўзада ғуж-ғуж кўсак.

— Ҳосили машинада териладиган участкалардаги ғўза, — дейди ўртоқ Барноева, — ниҳоятда серҳосил бўлиши, кўсаклар имкони борича эртароқ очилтирилиши керак. Шундагина машинанинг юзи шувит бўлмайди, пахтакор ва механизатор уялмайди.

Бригада аъзолари бу йил етиштирилган ҳосилнинг 80 процентини машиналарда териб олишга аҳд қилишган. Шу мақсадда мавжуд иккита терим агрегати шайлаб қўйилди. Муяссар Барноева ва бригада механизатори Яхё Панoевлар мавсумда 150 тоннадан «оқ олтин» теришмоқчи.

С. ҚОДИРОВ.

УЛУҒ ВАТАНИМИЗДА

КРАСНОДАР. Кубань деҳқонлари кузги экишга тайёргарлик кўрмоқдалар. Колхоз ва совхоз далалари устида самолётлар пайдо бўлди. Авиаторлар тупроққа минерал ўғитлар солмоқдалар. Икки миллион гектардан кўпроқ майдонга кузда арпа ва буғдой экилади. Ажратилган майдоннинг қарийб ярми ҳозирдаёқ ишлаб қўйилди.

Кузда кўпчилик майдонга биринчи марта кузги буғдойнинг академик П. П. Лукьяненко етиштирган «Ранняя-12» ва «Краснодарская-6» навлари экилди. Бу янги навлар барвақт пишиб етилади ва ҳосилдорлиги жиҳатидан «Безостая-1» навидан қолишмайди. Бу йил буғдойнинг «Ранняя-12» нави экилган ҳар гектар ердан 60 центнердан ва бундан ҳам кўпроқ дон олинди.

●

ОРЕЛ. Область хўжаликлари кузги экинлар экишга киришдилар. Бу йил кузги дон экинлари экиш учун қарийб ярим миллион гектар ер ажратилди. 70 минг гектар майдонга биринчи марта серҳосил «Мироновская-808» нави экилади.

●

БАРНАУЛ. Ўлкада энг йирик «Сорокинский» совхозининг далаларига экиш агрегатлари чиқди. Механизаторлар кузги буғдой экишга киришдилар. «Залесовский», «Китмановский», «Чумышский» совхозлари ҳам экишни бошлаб юбордилар.

Ўлка ғаллакорлари «Ульяновка» навига катта умид боғламоқдалар. Бу нав совуққа бардош беради, бошқа навларга нисбатан қурғоқчиликка яхши чидайди, ётиб қолмайди ва дони тўкилмайди, донидан яхши сифатли нон пиширилади. Янги нав Олтой далаларида биринчи марта 1.500 гектар майдонни эгаллайди.

●

МИЛЬКОВО. (Камчатка области). Автомашиналар колоннаси Мильководан Петропавловск томон йўл олди. Автомашиналарнинг кузовларида серқуёш водийнинг сахий инъомлари — карам, лавлаги, редис, бодринг бор. Эртаги сабзавот биринчи марта самолётда эмас, балки автомашиналарда ташилмоқда. 300 километр узунликдаги янги йўл қишлоқни область маркази билан боғлади.

●

ҲАВЗХОН. (Туркманистон ССР). Пахтазорлар устида қишлоқ хўжалик авиацияси машиналари учиб юрибди. Ғўзаларни дефолиация қилиш бошланди. Ўсимликларнинг барглари тўктирилгандан кейин далаларга пахта териш агрегатлари чиқади. Ҳавзхон қўриғидаги минглаб гектар майдондаги пахта ҳосили фақат машиналар билан терилади. (ТАСС).

КОММУНИСТ МИНБАРИ

МУҚАДДАС БУРЧ

Биз ҳам туғаи деб қолдик. Ниш бўйи ардоқлаб, авайлаб ўстирган ниҳолларимиз вояга етди. Олди пахта очилиб, меҳнат дурдонаси у ер, бу ерда кўзга кўриниб қолди.

Хўш, хозир 3 миллион 750 минг тонналик [illegible] борми? Далаларда ваъдага яраша ҳосил тўпланганми?

Шундай савол ҳар бир коммунист, ҳар бир раҳбарни ўйлатиб қўйиши, ташвишга солиши турган гап. Чунки, мўл ҳосил тўплашнинг энг долзарб кунлари туғаи деб қолди. Беш йилликнинг биринчи йили тақдири ҳал қилинадиган кунлар. Бутун куч, [illegible] ишга солиб, [illegible] гўза парваришини бўшаштирмай ҳосилга ҳосил қўшишимиз керак. Тўғри, гўзанинг авжи ёмон эмас. Лекин [illegible] деҳқон гўзанинг бўйига маҳлиё бўлмайди. [illegible] ҳар туп гўзада мўлжалдаги ҳосил тўпланмагунча тиниб-тинчимайди.

Биз, Карл Маркс номли колхоз коммунистлари ҳаммани гўза парваришини [illegible] давом эттиришга чақирямиз. Оққўрғонлик пахтакорларнинг чақириғи муҳокама қилингач, дала ишларига қўшимча равишда 150 дан ортиқ киши жалб қилинди. Биринчи навбатда коммунист, комсомоллар, бригада бошлиқлари [illegible] далаларни бегона ўтлардан тозалашда, культивацияда сифатли ва маромида бўлишини таъминлайди. Бу ўринда бригада бошлиғи партия ташкилотларнинг секретарлари айниқса ибрат кўрсатмоқдалар.

[illegible]

Оққўрғонликларнинг [illegible] Жўрабобо Ҳасанов, Озод Раҳмонов, Ғафор бобо Ҳасанов [illegible] бригадаларнинг [illegible] 40—45 центнердан ҳосил топширишга аҳд қилдилар. [illegible]

Гапнинг рўй-рости яхши: кейинги кунларда айрим бригадаларимизда гўза парваришин бир оз бўшаштириб юборилди. [illegible]

Колхоз партия ташкилоти [illegible]

Августнинг ҳар куни, ҳар соати ғанимат. Биз кишлоқ коммунистлари, мўл ҳосил тўплашнинг тагин ҳам аҳамиятини [illegible]

Ҳар бирримизнинг юрагимизда муқаддас ташвиш бор. Шу ташвишидан [illegible] ваъдага вафо қилганимиздан кейин кутиламиз.

Е. ҲАЙИТОВ.

Бухоро области, Ғиждувон районидаги Карл Маркс номли колхоз партия ташкилотининг секретари.

ЯНГИЙЎЛЛИКЛАР ШИЖОАТИ

Янгийўл шаҳар саноат корхоналарида беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун кураш мусобақаси кундан-кунга кенг қулоч ёймоқда. Гидролиз заводи шаҳарнинг пешқадам корхоналаридан. Химиклар планга қўшимча маҳсулот тайёрлашда бой тажриба тўплаганлар. Ўтган етти ойнинг ўзида белгиланганига нисбатан қарийб 260 минг сўмлик кўп маҳсулот ишлаб чиқарилди. Корхонада меҳнат унумдорлиги 9,2 процент кўтарилди, маҳсулот таннархи 45 минг сўмга арзонлашди.

Темир-бетон буюмлари заводининг меҳнат аҳли Совет ҳокимиятининг 50 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига муносиб совға тайёрлаш ҳаракатида. Мусобақада Рихсибоев бошлиқ бригада аъзолари, бульдозерчи Сашин, мотористлардан Бекмирзаев ва Сатимов ўртоқлар пешқадамлик қилмоқдалар. Улар ҳозирнинг ўзидаёқ саккиз ойлик планни бажариб қўйдилар. Корхонада йил бошидан буён планга қўшимча 25 минг сўмлик темир-бетон буюмлари тайёрланди.

Пахта тозалаш заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари ҳам ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Етти ойда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми анча ортди. Пландан ташқари 58 минг сўмлик маҳсулот тайёрланди. Тўқимачилик корхоналарига 900 тонна пахта толаси жўнатилди.

СССР Гўшт ва сут саноати министрлиги ҳамда озиқ-овқат саноати ходимлари касаба союзи марказий комитетининг кўчма Қизил байроғини қўлда сақлаб келаётган колбаса тажриба заводи ички имкониятлардан ўринли фойдаланмоқда. Бу эса топшириқларнинг орттириб бажарилишига имкон бераётир. Беш йиллик дастлабки йилининг етти ойида пландан зиёд 122 тонна колбаса маҳсулотлари ишлаб чиқарилди.

З. ҚУРТНЕЗИРОВ.

Янгийўл шаҳри.

МАРДЛИК МАДҲИ

«Уйингиз зилзилага бардош бера оладими?» Бу савол қайси тошкентликни қизиқтирмайди дейсиз. Ана шу саволга Б. Хабиловнинг брошюрасини ўқисангиз жавоб топа оласиз. Китоб муаллифи Тошкент зилзиласига доир пухта илмий хулосаларга асосланиб, шаҳарда турли даврда қурилган ҳар хил типдаги уйларнинг ер силкинишларига қандай бардош беролишини баён этади.

Китобхон А. Ашрапов, В. Рассказовский, А. Мартемьяновларнинг «Сейсмик районларда биноларни лойиҳалаш, қуриш ва тиклаш» номли китобида бу саволга янада атрофлича жавоб топади. Академик М. Т. Ўрозбоевнинг «Сиқиқ ва гидросиқиқ системаларнинг сейсмик чидамлилиги» номли асари яқинда китоб магазинларига чиқарилди. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети матбуот давлат комитетининг қарорига асосан, «Ўзбекистон» нашриёти томонидан чиқарилаётган бу китоблар ҳам Тошкентда бўлиб ўтган табиий офатга боғлиқ бўлган воқеаларга бағишланади.

«Тошкент фожиаси ва жасорати» деб номланган китобга тошкентликлар матонатини акс эттирувчи қизиқарли очерк ва лавҳалар киритилган. «Дўст бошга мусибат тушганда билинади» деб аталган бошқа бир китобда умумхалқ ҳашарига отланган қардошларимизнинг олижаноб ҳимматлари ҳақида ҳикоя қилинади. «Фан ва дин зилзила ҳақида» номли брошюрада эса, ер қимирлаш тўғрисидаги турли уйдирмалар фош этилади.

Китобхонлар «Тошкент янги беш йилликда» номли тўпламда Ўзбекистон пойтахтининг яқин келажагини акс эттирувчи материаллар билан танишадилар.

Ю. ПЕТРОВ.

ТОШКЕНТ ҚУРИЛИШЛАРИДА

Бутуниттифоқ қурилиш майдонига айланиб кетган шаҳримизнинг қаерига борманг, турли миллат фарзандларини учратасиз. Ушбу суратда фарғоналик кранчи Тамара ХОХЛОВАни завқли иш устида кўриб турибсиз.

К. ДУДКО — Минск қурилиш поездининг илғор бинокорларидан. Бирор кун йўқки, смена топшириғини 130-140 процент қилиб адо этмасин.

Москвалик шофер В. Александров янги Тошкентни бунёд этишда муносиб ҳисса қўшаётган минглаб қардошларимизнинг бири. «Тошкентнинг ҳуснига ҳусн қўшишда мен ҳам ҳисса қўшганман», деб фахрлансам, шунинг ўзи менга бахт, дейди у.

А. Тўраев фотолари.

ПОСБОНЛАР

Мамлакатимизда коммунистик жамият қурилиши кенг авж олган ҳозирги даврда катта зафарларга эришишнинг муҳим шартларидан бири социалистик қонунчиликни янада мустаҳкамлаш ва уларга қатъий риоя қилиш, қонунни бузиш, безорилик каби ҳолларга барҳам беришдир.

Яқинда КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети жамоат тартибини бузиш ҳолларига қарши курашни кучайтириш тадбирларини кўриб чиқдилар. Бунда меҳнаткашларнинг таклифлари, халқ истаклари тўла инобатга олинди.

Партия ва ҳукумат олиб бораётган ғоят катта тарбиявий ишлар натижасида совет кишиларининг онги беқиёс даражада ўсди. Аммо ҳали орамизда безорилик ва бошқа жиноятқорона ҳаракатлари билан халқимизнинг яратувчилик меҳнати, истироҳатига халақит бераётган ва кайфиятини бузаётган кишилар ҳам учраб туради. Янги тадбирлар милиция ва дружиначилар фаолияти учун катта имконият очиб берди.

Безориларга қарши курашда милиция, прокуратура ва суд органлари жонбозлик кўрсатмоқдалар. Бу хайрли ишда ўз жонини ҳам аямаган дружиначилар номини Ўзбекистон меҳнаткашлари яхши биладилар. Қаҳрамон дружиначилар Абдулла Отажонов, Геннадий Антонов, Владимир Скалигиров, Самидулла Исмайлов ва ўзининг жамоатчилик бурчини охиригача шараф билан бажарган бошқа дружиначилар номи сира унутилмайди.

Шаҳар ва қишлоқларимиздаги кўпгина халқ дружиналари яхши ишлари билан халқимиз ҳурматига сазовор бўлмоқдалар. «Узбексельмаш» заводи дружиначилари ҳаёти бунга мисол бўла олади. Бу коллектив фақатгина назорат ва навбатчилик қилиш билангина чегараланмайди, балки содир бўлган жиноятларни очишда милиция ходимларига яқиндан ёрдам бераётир.

Тошкент шаҳар халқ дружиналари зилзила вақтларида, айниқса мардлик намуналарини намойиш қилдилар. Улар жамоат тартибини мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшмоқдалар. Бу соҳада «Ташсельмаш» ва «Ташкенткабель» заводлари, қатор институтлар дружиначиларининг иш фаолияти ибратлидир.

Нукус шаҳар дружиначилари ҳам ишни яхши олиб бормоқдалар. Мотор-ремонт заводи, қурилиш материаллар комбинати дружиначиларининг ҳиммати туфайли сўнгги пайтларда завод ва комбинат территорияларида жиноятлар ва майда безориликлар юз бермаётир. Завод раҳбарлари, партия ва комсомол ташкилотлари тарбия ишига, шу жумладан, дружиначилар фаолиятига катта эътибор бераётирлар.

Лекин ҳамма ташкилотларда ҳам аҳвол шундай эмас. Баъзи ўқув юртларидаги дружиналар яхши ишламаяпти. Натижада ҳар хил жиноятлар тез-тез содир бўлмоқда. Нукус шаҳридаги гидротехникум ўқувчиларидан Р. Газизов, Г. Немцов, Р. Рузметов ва С. Ли ўғирлик қилиб қўлга тушган, жавобгарликка тортилган эдилар. Бу масала техникумда кенг муҳокама қилинмади. Кўп ўтмай техникум ўқувчиларидан яна бир неча киши медицина билим юрти ётоқхонасига бостириб киришиб, у ерда ухлаб ётган 3 студентни оғир ярадор қилганлар. Тарбия ишлари ва дружиначилар фаолиятига бефарқ қараш ана шундай фожиали ҳодисаларга сабаб бўлган.

Партия ташкилотлари раҳбарлигида, милиция ходимлари билан яқиндан алоқада бўлиб ишлаётган Фарғона ёғ комбинати (дружина командири ўртоқ Коваленко), Фарғона тўқимачилик комбинати (дружина командири ўртоқ Қосимов), Самарқанддаги 49-автобаза (дружина командири ўртоқ Габрилян), Янгийўл пойафзал фабрикаси (дружина командири ўртоқ Корсунов), Тошкент 3-нон заводи (дружина командири ўртоқ Солихов), Тўрткўл шаҳридаги механизация мактаби (дружина командири ўртоқ Р. Мадаминов) ва бошқа юзлаб халқ дружиналари безорилар, мастлар ва ҳар қандай жиноятчиларга даҳшат солувчи катта кучга айланган.

Кўнгиллилардан бир неча киши ҳукумат мукофотлари, ташкилот, фабрика, завод бошлиқларининг раҳматномаси ҳамда жамоат тартибини сақлаш органларининг мукофот ва ташаккурномаларини олдилар. Булар сафида андижонлик Қурбонбой Ҳамдамов, тошкентлик Валерий Дмитриев, Одил Орипов, оҳангаронлик Х. Раҳмонов, Р. Госифян ва бошқа юзлаб кишилар бор. Булар дружиначиларнинг халқ ўртасидаги обрўси ошиб бораётганлигини кўрсатади. Тошкент, Қарши, Каттақўрғон, Қўқон, Янгийўл, Хива, Оҳангарон ва Олмалиқ шаҳар партия ва комсомол комитетлари халқ дружиналарининг ишини мунтазам равишда назорат қилиб, уларнинг йиғилишларини, слёт ва семинарларини ўтказмоқдалар. Энг муҳими, уларнинг ишига яқиндан ёрдам бераётирлар.

Халқ дружиначиларининг фаолиятини янада активлаштириш учун уларни серғайрат, ташаббускор кишилар билан мустаҳкамлаш лозим. Бунда энг актив дружиначиларни рағбатлантириш чоралари сифатида уларга қўшимча равишда ҳақ тўланадиган отпуска бериш ҳамда уларни Фахрий ёрлиқлар, пул мукофотлари ва қимматли совғалар билан тақдирлаш катта роль ўйнайди. Шунингдек, жамоат тартибини муҳофаза этишда жонбозлик, мардлик кўрсатган дружиначиларга «Аълочи дружиначи» нишони таъсис этилса соз бўлур эди.

Партия ва ҳукуматимиз халқ дружиналари ҳақида катта ғамхўрлик кўрсатмоқда. Бунга жавобан дружиначилар ўз фаолиятларини яна мустаҳкамлаб, жиноят ва қонун бузишнинг ҳарқандай кўринишини таг-томири билан тугатиш учун бутун чораларни қўллайдилар.

Ғ. УБАЙДУЛЛАЕВ,

юридик фанлари кандидати.

ИХТИРО САМАРАСИ

ТАЖРИБА ВА ТАШАББУС

Республика пахта саноати корхоналарининг новатор ишчилари, инженер-техник ходимлари Марказий пахтачилик илмий-тадқиқот институти ходимлари билан ҳамкорликда саноатнинг бу тармоғини ривожлантириш борасида муҳим тадбирларни амалга ошираётирлар. Ҳамма куч ва имкониятлар аҳолига сифатли, чиройли, чидамли, арзон газламалар етказиб бериш имконини берадиган юқори сортли тола ишлаб чиқаришни кўпайтиришга қаратилган. Бунинг учун илғор тажрибалар пухта ўрганилмоқда, уларни ишлаб чиқаришга жорий қилиш чоралари кўрилмоқда. Новаторларнинг изланиши натижасида рўёбга чиқарилган янгиликларнинг корхоналаримизга тезроқ кириб бориши учун катта йўл очилаётир.

Сифатли тола тайёрлаш учун бошланган ҳаракат ажойиб натижалар бермоқда. Мутахассислар кўп йиллик изланишлардан сўнг пахта чиқиндиларидан тола ажратиб олувчи «ОВП» маркали машинани яратдилар. Ундан фойдаланиш исроф бўлиб кетаётган кўпгина хом ашё ва маблағни тежаш имконини бермоқда. Машинанинг афзалликлари ҳақида гапирмоқчимиз.

Бу машинадан фойдаланиш туфайли пахта чиқиндиларидан 0,9—1,3 процент қўшимча тола ажратиб олинади. Мана шу кўрсаткич замирида пахта чиқиндиларидан фойдаланиш проблемаси устида катта ижодий изланишлар бошлаб юборилди. Янги машинанинг яратилиши шу соҳадаги дастлабки ютуқлардан биридир. Бундай машинага кўпдан буён эҳтиёж сезилмоқда эди. Марказий пахтачилик илмий текшириш институтининг ижодий коллективи яратган машинанинг тажриба нусхаси Тошкентдаги Охунбобоев номли пахта тозалаш заводида синаб кўрилди.

Пахта чиқиндиларидан тўқимачилик саноатига керакли бўлган толаларни ажратиб олувчи машинанинг асосий вазифаси жин агрегатлари камераларида йиғилиб қолган ифлос пахта чиқиндиларини қайта ишлашдан иборатдир. У пахта чиқиндиларидан соатига 100 килограмм тола ажратиб олади.

Тошкент заводида ўтказилган тажриба натижаларини рақамлар воситасида ҳикоя қилиб берамиз. 1965 йили завод бўйича 314 тонна пахта чиқиндиси чиққан эди. Биринчи хилдаги чиқиндилар 194 тонна бўлиб, ҳар тоннаси 100 сўмдан туради. Иккинчи хилдаги чиқиндилар жами 112 тонна бўлди. Уларнинг бир тоннаси 50 сўмга тушди. Шу чиқиндилардан 174 тонна газлама тўқиб чиқаришга ярайдиган тола ажратиб олинди. Шундан биринчи сортлиси 94 тонна (тоннаси 500 сўм), иккинчи сортлиси 80 тонна (тоннаси 300 сўм)ни ташкил этди. Биргина шу заводда пахта чиқиндиларидан тоза пахта толаси ажратиб олиш йўли билан қўшимча равишда 53,6 минг сўм фойда олинди.

Шу рақамлар республика миқёсида таққослаб кўриладиган бўлса, янги машинага мафтун бўлиб қоламиз. Ўтган йили Ўзбекистон пахта заводларида 17284 тонна пахта чиқиндиси чиққан эди. Шундан 7-8 минг тонна сифатли пахта толаси ажратиб олиш ва давлатга қарийб 3804 минг сўм фойда келтириш мумкин эди. Бу хом ашёдан 144 миллион метр сурп ёки 176 миллион метр шифон, 96 миллион метр сатин ишлаб чиқариш мумкин. Бу аҳолига чиройли, чидамли газламалардан 159 миллион сўмлик тўқиб бериш учун етарлидир.

«Зангори кема»лар пахтакорлар меҳнатини енгиллаштираётганлигига ҳамма тан бермоқда. Лекин машинада терилган пахтанинг ифлос бўлиши пахта заводларимизда кўп миқдорда пахта чиқиндилари чиқишига сабаб бўлмоқда. Улардан саноат учун яроқли тола ажратиб олишга киришилганлигининг ўзи қувончли бир ҳодисадир. Бу, пировардида пахта саноатида янги резервлардан дадиллик билан фойдаланиш имконини беради.

Юқорида таърифини қилганимиз пахта чиқиндиларидан тола ажратиб олувчи машинани кўплаб ишлаб чиқаришга тезроқ киришиш лозим. Барча заводларда шу машиналарни ўрнатиш кўплаб маблағни тежаш, исроф бўлаётган толадан халқ манфаатлари учун фойдаланишни таъминлайди.

М. МЎМИНОВ,
С. ЙЎЛДОШЕВ,

инженерлар.

Хатлардан сатрлар

Қорақалпоғистон АССР Беруний районидаги Куйбишев номли мактаб ўқувчиларининг ташаббуси билан мактаб қошида қишки клуб қурилди.

Т. ЮСУПОВ.

●

Андижон Давлат медицина институти студентларининг кучи билан 600 ўринли ётоқхона биноси қурилиб, фойдаланишга топширилди.

А. АЗИЗОВ.

●

Яқинда Навоий район халқ маорифи ходимларидан катта бир группаси Хоразмда экскурсия ўтказди.

А. ОЧИЛОВ.

●

Тошкент Давлат педагогика институтининг студентлари янги Тошкент қурилишида жасорат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Айниқса, химия-биология, инженер-педагогика факультетларининг студентлари барчага ўрнак бўлишяпти.

Б. МАМЕДОВ.

Пропагандистларга ёрдам

ҲАРАКАТИМИЗНИНГ ЙЎЛЧИ ЮЛДУЗИ

Совет халқи Коммунистик партия раҳбарлигида яратувчилик меҳнати билан бутун инсониятнинг порлоқ истиқболи — коммунизм жамиятини қурмоқда. Шу жамият ғалабаси учун кураш авж олиб кетган ҳозирги даврда ҳамма соҳада чуқур ўзгаришлар юз бермоқда. Коммунистик партия жамиятимиз тараққиёти олға сураётган, тақозо этаётган масалаларнинг ҳаммасини илмий асосда умумлаштиришга, марксча-ленинча назария хазинасини янги, ижодий хулосалар билан бойитишга ниҳоятда катта эътибор беряпти. «Ҳозирги шароитда — дейилади КПСС Марказий Комитетининг партия XXIII съездига ҳисобот докладида, — назарий ишларнинг кўлами ва вазифалари яна кўпроқ ошиб бормоқда... Партия марксча-ленинча назарияни янада ижодий ривожлантиришни энг муҳим вазифа деб, коммунизм қурилишидаги муваффақиятларнинг зарур шарти деб қарайди». Дарҳақиқат, партиямиз илмий-назарий фаолиятининг йўналиши, белгилаётган тадбирлари ана шундан тўла шаҳодат бериб турибди.

Коммунистик партия ўзининг бутун фаолиятида марксизм-ленинизм назариясини ижодий ривожлантиришга, уни турмушга татбиқ этишга зўр аҳамият бериб келмоқда. Марксча-ленинча назария тўғри сиёсат ишлаб чиқиш ва унинг тўғри амалга оширилиши учун имкон беради, коммунистик жамият қуриш практикасига кенг йўл очиб беради, совет халқининг иқтисодий ва маданий ҳаётига раҳбарлик қилишга чинакам илмий ёндошишни таъминлаб беради.

Марксизм-ленинизм революцион назариясига чексиз содиқ бўлган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси коммунизм қуриш соҳасидаги барча ишларга тўғри, моҳирона раҳбарлик қилмоқда, бу ишларга ташкилий, планли, илмий жиҳатдан асосланган характер бермоқда. КПСС XXIII съездининг бутун иши ва ҳужжатлари мамлакатимиз ҳаётида, халқаро коммунистик ҳаракатда энг муҳим масалаларни ҳал этишга ҳақиқатан ҳам илмий равишда, ленинчасига ёндошиш руҳи билан суғорилгандир. Съезднинг тарихий ҳужжатларида партиямиз ўзининг сиёсати ва практикасида тарихий процесснинг объектив қонуниятларини онгли ифода этаётганлиги яққол ифодасини топган. КПСС XXIII съезди қарорлари — амалдаги ленинизмдир.

КПСС XXIII съездининг иши, унинг қарорлари бизнинг партиямиз халқаро миқёсда юз бераётган жуда мураккаб процессларни, халқаро коммунистик ҳаракат бошидан кечираётган қийинчиликларни, мамлакатимизнинг социал-иқтисодий ҳаётида юз бераётган чуқур ўзгаришларни марксизм-ленинизм таълимоти асосида анализ қила оладиган ва шу асосда келажак тараққиёт йўлини аниқлаб бера оладиган етук партия эканлигини яна бир бор тасдиқлаб турибди. Партиямизнинг XXIII съезди коммунистик қурилишга раҳбарлик қилишнинг ленинча принципларини ижодий ривожлантирди, Совет Иттифоқининг яқин йилларга мўлжалланган ташқи ва ички сиёсатининг йўналишини белгилаб берди.

В. И. Ленин партия сиёсати ҳамма томонлама илмий жиҳатдан асосланиб берилишига катта аҳамият берар эди. Коммунистик партиямизнинг улуғ Ленин талаб этганидек илмий жиҳатдан асосланган сиёсати КПСС Марказий Комитетининг партия XXIII съездига ҳисобот докладида, съезд резолюцияларида ва унда қабул қилинган СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966—1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик план Директиваларида ўз ифодасини топган. Бу тарихий ҳужжатларда партиямизнинг беш йўли, унинг сиёсати назарий жиҳатдан ёритилган ва асосланган. Унда ижтимоий тараққиётнинг объектив эҳтиёжлари назарда тутилган. Бу эса унинг илмий сиёсат эканлигининг ёрқин далилидир.

КПСС сиёсатининг кучи — марксча-ленинча назарияда, ижтимоий тараққиётнинг объектив қонунларидан онгли равишда фойдалана билишда. Марксча-ленинча назария партияга олдинда турган энг олий мақсадни ҳамма вақт кўриб туришга ва унга ўзининг кундалик ишларини бўйсундиришга, мураккаб воқеаларга ақл-идрок билан баҳо бера олишга ва ҳар қандай оғир шароитда ҳам тўғри йўл тутишга, тўғри қарор қабул қилишга, ўзининг бутун фаолиятида коммунизмнинг актив қурувчилари бўлмиш меҳнаткашлар оммасига суянган ҳолда иш кўришга ёрдам беради.

КПСС XXIII съездида тасдиқланган совет ташқи сиёсатининг асосий мақсади совет халқининг тинч ижодий меҳнатини, мамлакатимизда коммунизм қурилиши учун қулай халқаро вазият таъмин этишга қаратилган. КПСС XXIII съезди уруш ва тинчлик масалаларига ақл-идрок билан ёндошиб, халқаро вазият кескинлашганини ҳисобга олиб, коммунистик ҳамда ишчи партиялар ўртасидаги, социалистик ва барча тинчликсевар мамлакатлар ўртасидаги ҳамкорлик ва алоқалар янада интенсивроқ, кенг кўламда олиб борилиши, у тўла тенгҳуқуқликка, мустақилликка, бир-бировларининг ички ишларига аралашмасликка, ўзаро қўллаб-қувватлаш ва бирдамликка асосланиши зарур эканлигини кўрсатиб берди.

Партиямизнинг КПСС XXIII съезди томонидан ишлаб чиқилган ташқи сиёсати ленинча интернационализм руҳи билан суғорилган. Совет Иттифоқи социализм мамлакатларининг қардошларча ҳамкорлигини, жипслиги ва бирлигини мустаҳкамлаш йўлини изчиллик билан амалга ошириб келмоқда, миллий озодлик учун курашаётган халқларга ҳар томонлама ёрдам бермоқда, мустақилликка эришган ёш давлатлар билан тенг ҳуқуқлиликка асосланган муносабатларини ривожлантирмоқда, турли системадаги давлатлар билан тинч-тотув яшаш принципини амалга оширмоқда, янги жаҳон урушининг олдини олишга куч-ғайрат сарфлаб, империалистларнинг агрессив кучларига қақшатқич зарбалар бермоқда. Совет Иттифоқининг олижаноб тинчликсеварлик сиёсатини ер юзидаги кўпчилик халқлар ва давлатлар қадрламоқда, қўллаб-қувватламоқда.

Совет Иттифоқининг доно ташқи сиёсати мамлакатимиз ички сиёсатида белгиланган вазифаларнинг муваффақиятли амалга оширилишини таъминлашга қаратилган. Коммунистик партия мамлакат ички ва ташқи сиёсатини белгилаётганида сиёсий воқеликлар занжирида энг асосий бўғинини, ҳалқани топиб олишга аҳамият беради. Маълум бир тарихий шароитдаги воқеалар занжирининг Коммунистик партия томонидан топиб олинадиган энг асосий ва алоҳида ҳалқасининг моҳияти шундаки, у амалга оширилиши зарур бўлган ҳамма вазифаларнинг ўзаги, бутун ишларнинг марказий нуқтаси ҳисобланиб, унинг амалга оширилиши натижасида навбатдаги бошқа ҳамма вазифалар ҳам муваффақиятли бажарилади. Коммунистик жамият қуришнинг яқин йилларга мўлжалланган жуда улкан ва мураккаб вазифасининг ана шундай асосий ҳалқаси КПСС XXIII съезди қарорларида аниқ кўрсатиб берилди.

ХУШ КЕЛИБСИЗ, ТОШКЕНТЛИКЛАР!

Душанба вокзалининг перронига Тошкентдан пассажир поезди келиб тўхтади. Бу поезд ер қимирлаш натижасида зарар кўрган дастлабки йигирма етти тошкентлик оилани доимий яшаш учун бу ерга олиб келди. Душанба меҳнаткашлари уларни жуда ҳам самимий кутиб олдилар.

Тошкентликлар автобусларга ўтирдилар ва шаҳар Совети ижроия комитети вакилларининг ҳамроҳлигида йирик панеллардан қурилган ўнлаб кўп қаватли уйлар қад кўтарган янги микрорайон томон йўл олдилар. Ана шу уйлардан бирига бугун тошкентлик оилалар кўчиб кирдилар.

Душанба ва Тожикистоннинг бошқа шаҳарларига ҳаммаси бўлиб икки юзта тошкентлик оила кўчиб келади. (ТАСС).

«Юсупов — 40» навли помидорни татиб кўрмаган киши камдан-кам бўлса керак. Гўштдор, йирик, алоҳида таъмга эга бўлган бу помидор жуда машҳур ҳисобланади. Чапдаги суратда: Халқ селекциячиси Карим Юсупов. У ўз маҳсулидан мамнун.

Х. Ҳайитмуҳамедов фотоси.

Олтиариқ районидаги «Ленинград» колхозида жойлашган ўрта мактабни битирган кўпгина йигит-қизлар ўз хўжаликларида қолиб ишлаш истагини билдирдилар. Сиз ўнгдаги суратда комсомол аъзоси Л. Асатовани кўриб турибсиз. У ғўзани чеканка қилишда яхши маҳорат кўрсатмоқда.

Г. Бойко фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ИНСОН ВА ТАБИИЙ ОФАТ

Ўзбекистон рассомлари ўз виставкасини инсон ва табиий офат деган темага бағишлайдилар. Келгуси йил апрель ойида очиладиган бу виставка мардлик шаҳри — Тошкент тўғрисида, бунёдкорлик шаҳри ҳақида ҳикоя қилади.

Ҳам кекса, ҳам ёш рассомлар, графиклар, плакатчилар ҳозирдаёқ ана шу виставкага тайёргарлик кўра бошладилар. Табиий офатга матонат билан бардош бераётган, қийинчиликларга қарши курашда юксак маънавий фазилатлар кўрсатаётган ўз ҳамшаҳарларининг жасоратини тасвирламоқ учун улар Ўзбекистон пойтахтининг кўчаларига ва қурилиш майдончаларига чиқадилар. Улар ўз асарларида бутун мамлакат Тошкентга қандай қилиб дўстона ёрдам қўлини узатганлигини кўрсатиб берадилар, янги шаҳар қандай қад кўтараётганлиги ҳақида ҳикоя қиладилар. (ЎзТАГ).

МИРЗАЧЎЛ КЎКАЛАМЗОР БЎЛСИН

Ўзбекистон қўриғи — Мирзачўлнинг сийнасида улкан давлат хўжаликлари, колхозлар, обод ва кўркам янги шаҳар ҳамда посёлкалар пайдо бўлмоқда. Янгидан ўзлаштирилган ўн минглаб гектар ерларда «оқ олтин» ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириляпти. Серҳосил мевазор боғлар, узумзорлар бунёд этиляпти. Буларнинг ҳаммаси воҳанинг кўркини йил сайин эмас, балки кун сайин ўзгартиряпти, уни ям-яшил бўстонга айлантиряпти.

Лекин Мирзачўл воҳаси иқлими, тупроқ ва сув шароитининг ўзига хос хусусияти бор. Республикамизнинг бошқа жойларидагига нисбатан бу ерда экин ҳам, дарахт ва ток ҳам ўстириш анча қийинроқ. Чунки тупроғи шўр. Экилган кўчат яхши парвариш қилинмаса, ҳадеганда барор олабермайди. Шу сабабли Мирзачўлдаги совхозлар кўкаламзорлаштириш бўлимлари зиммасига жуда мураккаб ва айни вақтда масъулиятли вазифа юклатилган. Юксак агротехникага асосланган ишлаб чиқариш тармоқлари бўлган бу бўлимлар минглаб километр масофага чўзилган майдонда дарахтзорлар полосалари, минглаб гектар майдонда боғ, токзорлар, тут плантациялари, манзарали дарахтлар ўстиришлари зарур. Бундан ташқари улар ишчи ва хизматчиларнинг томорқаларида, совхозларнинг маркази ва бўлимларида, янгидан барпо этилаётган парк ва хиёбонларда, бригадаларнинг дала шийпонлари атрофида гулзорлар ташкил этиш, хўжаликлар ўртасидаги ва магистрал йўлларнинг четига дарахт кўчатлари ўтқазиш ишларига раҳбарлик қилишлари ва керак бўлган ҳамма жойда амалий ёрдам кўрсатишлари лозим.

Мирзачўлда жуда кенг миқёсда кўкаламзорлаштириш ишлари амалга оширилиши лозим. Бу вазифа илгари ташкил қилинган совхозларнинг территориясида ҳам, янгидан ташкил қилинаётган совхозларда ҳам бирдек изчиллик билан амалга оширилиши керак. Шуни эсда тутиш керакки, фақат мевали ва манзарали дарахтлар, ток, тут кўчатлари ўтқазишнинг ўзи билангина қаноатланиб қолиш ярамайди. Энг муҳими, ўтқазилган ҳар бир туп кўчатнинг кўкаришига, вояга етиб, ҳосил ва соя беришига эришмоқ даркор.

Мирзачўл совхозларида кўкаламзорлаштириш иши қандай амалга оширилаётганлигини 18-совхоз мисолида кўриш мумкин. Совхознинг ташкил қилинганига икки йил бўлди. Бу ерда 8000 гектар майдонда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари етиштириляпти. Пахтачилик хўжаликнинг асосий тармоғи ҳисобланади.

Совхоз ташкил қилинган дастлабки йилда 15 гектар ерга мевали дарахтлар ва 6,5 гектар ерга ток кўчатлари ўтқазилган эди. Лекин ҳамма иллат шундаки, кўп меҳнат ва маблағ сарфлаб барпо қилинган боғ ва токзорлардаги кўчатнинг жуда оз қисми — мевали дарахтлар кўчатининг 7 проценти ва ток кўчатларининг 3,3 проценти кўкарди, холос. Бунинг боиси шундаки, экилган кўчатнинг сифати талабга жавоб бермасди. У Жиззахдаги питомникдан келтирилган ва ўша ернинг ўзида яхши парвариш қилинмаганлиги натижасида анча кучсизланиб қолган эди. Шунингдек, дарахтзорлар полосасига ўтқазилган 50203 дона кўчатнинг фақат 37,2 проценти кўкарди. Умуман Мирзачўл совхозларига кўчатлар бир неча ой илгари келтирилади ва то ўтқазилгунча ташлаб қўйилади. Кўчатларни ташиб келтириш ва сақлаш қоидаларига риоя қилинмайди. Келтирилган кўчатлар вақтинча совхознинг кўкаламзорлаштириш базасида чуқурларга кўмиб қўйилади. Орадан бир, икки ой, ҳатто кўпроқ вақт ўтгандан кейин қазиб олиниб, боғ ва токзор, дарахтзор қилиш учун мўлжалланган жойга ўтқазилади. Шундай ҳоллар ҳам бўладики, боғ ва токзор, дарахтзор барпо қилиш учун келтирилган кўчатлар жой тайёр бўлмаслиги сабабли вақтида ўтқазилмай, қуёш нурида узоқ вақт ётиб қуриб қолади.

Буларнинг ҳаммасидан шундай хулоса келиб чиқадики, совхоз ўз кўчатзорига эга бўлса, у зарур миқдордаги навли дарахтлар кўчатини етиштиради, кўчатни ташиб келтиришга ортиқча маблағ сарфламайди. Энг муҳими, кўчатни боғ ва токзор қилинадиган жойларга вақтида кўчириб ўтқазиб, унинг тўла кўкаришига эришилади.

Совхознинг бош планига мувофиқ, тўрт йил мобайнида 179,5 гектар майдонда дарахтзорлар полосаси ташкил этиш, 228,2 километр масофага қатор қилиб дарахт экиш зарур. Бунинг учун 1 миллион 143 минг дона терак, тол, қайрағоч, тут ва бошқа хил дарахтлар кўчати зарур бўлади. Совхоз бу миқдордаги кўчатни етиштиришнинг уддасидан чиқолмаслиги турган гап. Чунки, совхозда фақат қайрағоч кўчати ўтқазилди-ю, лекин тол, терак, тут ва бошқа хил дарахтлар кўчатини топиш имконияти бўлмади. Совхозда экиладиган дарахт кўчатларининг 50 процентини терак ташкил этиши керак. Бироқ, «Голодностепстрой» бошқармаси кўкаламзорлаштириш бўлимининг бошлиғи А. И. Дехто «Теракнинг танасини қурт ейди» деган баҳона билан ана шу дарахт кўчатларини ташиб келтириш ва экишни тақиқлади. Ваҳолонки, биринчидан, ҳозирги вақтда мевали ва манзарали дарахтларда учрайдиган зарарли ҳашаротларга қарши курашнинг қудратли воситаси бор. Иккинчидан, Ўзбекистон ва умуман Ўрта Осиёда терак жуда узоқ умр кўриши, у баланд бўлиб ўсиб, шамолнинг йўлини тўсиш, манзарани гўзаллаштириш ва кўп фойда келтириш жиҳатидан устун дарахт эканлиги тажрибада тасдиқланган. Шу сабабли Мирзачўлдаги совхозларнинг кўкаламзорлаштириш бош планида бу ўсимликка асосий ўрин берилган.

Шу ўринда яна бир муҳим масалага тўхтаб ўтиш зарур. Совхозларнинг кўкаламзорлаштириш бўлимлари мустақил равишда жуда катта миқёсдаги ишни бажариши зарур бўлгани ҳолда, негадир улар хўжаликларнинг уй-жой коммунал бўлимларига тобе қилиб қўйилган. «Голодностепстрой» бошқармасининг кўкаламзорлаштириш бўлимидан кўкаламзорлаштириш масаласига тааллуқли барча ёзишмалар тўғридан-тўғри совхоз директори номига юборилади. Шундай қилиб, Мирзачўл совхозларининг кўкаламзорлаштириш бўлимлари ора йўлда қолган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Тошкент область партия комитети ёрдами билан Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг ўқув хўжалигидан совхозга 100 минг дона юксак селекцияли тез ўсувчи тут кўчати ажратилган ва у ҳар донаси бир тийиндан кредитга олиниши лозим эди. Бироқ, ўртоқ Дехто шу йил 28 февралда хат ёзиб, ана шу кўчатни олишни тақиқлади ва бунга Тошкент областидаги тут кўчатлари қишлоқ хўжалик зараркунандалари билан зарарланганлигини баҳона қилиб кўрсатди. Ваҳолонки, Сирдарё область ижроия комитети, область карантин инспекцияси ва Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг ўқув хўжалиги Тошкент областидаги тутзорлар қишлоқ хўжалик зараркунандалари билан зарарланмаганлигини маълум қилишди.

Биз Мирзачўл совхозларида кўкаламзорлаштириш ишини чинакам яхши йўлга қўйиш юзасидан зарур чоралар кўрилади деб умид қиламиз.

В. СЛЕПТЕРЕВ,
18-совхоз кўкаламзорлаштириш бўлимининг старший прораб-агрономи.

ХАРИДОР ТАЛАБИГА ЯРАША

«Вазифа—меҳнат унумдорлигини ва ишлаб чиқариш рентабеллигини юксак суръатлар билан ўстиришга эришишдан иборат. Партия ва хўжалик органлари, олимлар ва мутахассислар, саноатнинг барча ходимлари ўз ғайратларини мана шу вазифаларни ҳал қилишга бағишламоқлари керак». Партиямиз XXIII съездининг бу кўрсатмалари қандай амалга ошириляпти? Қуйида мен шу ҳақдаги баъзи мулоҳазаларни айтиб ўтмоқчиман.

Корхонамизда давлат планлари ошириб бажариляпти. Масалан, ўтган ойда 450 тонна ўрнига 500 тонна гўшт, 60 тонна ўрнига 67 тонна колбаса ва бошқа кўплаб маҳсулотлар ишлаб чиқарилди. Гўшт-ёғ корпусида мол сўйиш топшириғи ошириб бажариляпти. Ичак, мой, колбаса цехларида ҳам меҳнат унумдорлигини кўтариш, маҳсулот сифатини яхшилашга қаратилган таклифлар амалга оширилаётир.

Гапнинг очиғи: ҳали бизда жуда кўп ишлар қўлда бажариляпти. Маҳсулот ишлаб чиқаришдаги кўп ишлар машина ва механизмлар зиммасига тўла юклатилгани йўқ. Республикамизнинг бошқа гўшт комбинатларида ҳам аҳвол шундай бўлса керак. Бизда ишлаб чиқаришни тўла механизациялаш учун эҳтиёт қисмлар етишмайди. Айтайлик, конвейер занжири, совитувчи компрессорнинг поршень ва цилиндри, цилиндр халқаларига айниқса эҳтиёж катта. Цилиндр халқаси бир неча тийин туради. Афсуски, бу эҳтиёт қисмни ҳалигача республикамизда ишлаб чиқариш йўлга қўйилмаётир. Биз бу ва шунга ўхшаш эҳтиёт қисмларни Полтава, Москва, Семипалатинск, Киев шаҳарларидан олиб келмоқдамиз. Республика Гўшт ва сут саноати министрлиги эҳтиёт қисмлар тайёрловчи бирорта корхона ташкил этса, мақсадга мувофиқ бўларди.

Маҳсулот баъзан савдо ташкилотлари ихтиёрига ўтгач бузилиб, харидор кўнглини ранжитади. Гўшт-мой комбинатлари ихтиёрида марказлашган магазинлар очилишини истардик. Шундай қилинганда маҳсулот сифатининг бузилишига чек қўйилган бўларди. Маҳсулотнинг сифати учун корхона маъмуриятининг жавобгарлиги тағин ҳам ошган бўларди.

А. ФОЗИЛОВ,
Бухородаги гўшт комбинатининг директори.

АРЗИҲОЛ

ҲАЖВИЯ

Сожидахонни биласизми? Йўқ, дейсизми? Билмасангиз, билиб қўйинг:

Тўғри, Сожидахонни ёмон дегани тилим бормайди, чунки у порлоқ ҳаётимизда яккам-дуккам учраб турадиган ҳуснбузарлардан эмас.

Ҳозирги кунда жамиятимиздаги эгаллаган ўрни бинойидек. Кўп сонли бахтиёр аёлларимиз қатори муассасалардан бирида фидокорона меҳнат қилади, ишлаб туриб олий ўқув юртларининг бирида сиртдан ўқийди.

Сожидахоннинг оилавий аҳволига келсак, паҳлавондек уч ўғли, ойдек икки қизчаси, суҳсурдек эри бор.

Бас, бундан чиқадики, Сожидахон жудаям яхши аёл экан-да, дерсиз? Ҳа, агар битта камчилиги бўлмаганда, Сожидахон дарҳақиқат жудаям яхши аёл бўларди. Қандай камчилиги бор, дейсизми? Камчилиги шуки, Сожидахон эрининг қадрига унчалик етмайди. Мисол, дейсизми? Мана мисол:

Бирор кун йўқки, Сожидахон эрини ранжитмаган, тинчини бузмаган бўлсин. Ҳар куни, жуда бўлмаганда, бир соат вайсайди. Гапни нуқул «яна ичиб келдингизми»дан бошлайди.

Э, нима дейди? Эр, индамади. Хотин киши билан ади-биди айтишиб ўтириш, эркак одамга ярашадими?.. Асло ярашмайди! Эркак деган оғир бўлиши керак. Шу боисдан, эр индамайди.

Ёки, мана, анави кунги воқеани олайлик: қайси куни эди, ҳа, маош берган куни. Ўзингиз биласиз, маошни кунда бермайди, ярим ойда бир беради. Ярим ой жонни жабборга бериб ишлагандан кейин, бир кун чарчоғни чиқариш учун қиттай ичилса, гуноҳми? Шундоғ экан, ўша куни бир оз кайф қилган эрда нима айб?! Эр унақа ресторанларда ўтириб олиб босим ичадиган ашаддий пиянисталардан эмас, шунчаки йўл-йўлакай, бирор пастқамроқ-хилватроқ жойларда отиб кетадиганлардан. Ўша маош берган куни ҳам шундай қилди: панароқ битта жойда икки киши яримтани қоқиб кетишди. Ҳалиги айтилгандек ресторанга киргани йўқ, закусканинг мазаси бўлмагани учун, сал учиб қопти. Ўша атрофдаги бир ариқ бўйида ёнбошлаб, пича мизғиб қолибди. Хўш, нима қипти шунга? Арокдан кейин яхши овқат бўлмаганига эр айбдорми? Энди, одамларни қаранг-а, ҳалиям порлоқ ҳаётимизда яккам-дуккам ҳуснбузарлар учраб туради-да — битта чақимчи дарров бориб Сожидахонга: «эринг фалон жойда балчиқда думалаб ётибди», деб, етказибди.

Бу шум хабарни эшитган Сожидахон ҳаллослаганича югуриб келади-ю, эрнинг тепасида юзларини тимдалиб йиғлайди. Шовқин-сурондан сал ўзига келган эр секин кўзини очиб хотинига қарайди.

— Туринг ўрнингиздан, кап-катта одам кўча-куйда думалаб ётгани уялмайсизми, қачон сизга ақл киради, ахир бешта боланинг отасисиз. Туринг, деяпман сизга! Нега кўзингизни лўқ қилиб тикиласиз менга, сурбет! — дейди Сожидахон.

Сурбет... э, узр, эр нима дейди? Эр, индамайди. Кўча-куйда жанжал кўтариб, жамоат тартибини бузиб ҳаммага кулги бўлиш эркак одамга ярашадими, асло ярашмайди. Эркак деган босиқ бўлиши керак. Шу боисдан эр индамайди.

Мана-яна мисол: йўқ, олдин менга битта нарсани айтинг, эрнинг бошига кулфат тушганида, кунига ким яраши керак? Баракалла, хотин яраши керак! Иннайкейин, халқнинг «яхши гап ҳам бир оғиздан чиқади, ёмон гап ҳам» деган мақолини билсангиз керак. Ҳа, биласиз, ҳамма билади, аммо Сожидахон билмайди. Билса, эр жуда кўп марта ҳушёрхонага тушган, ўшанда «вой, айланай сиздан, ҳушёрхонага тушсангиз нима қипти, шунга ҳам ота гўри қозихонами?» дерди қўярди. Сожидахон эса: «Жонга тегди ҳушёрхонага тушаверишингиз, маҳалла-кўйда, қариндош-уруғнинг олдида номусга ўлдирдингиз-ку, одамни, беномус!» — дейди.

Беномус... э, узр, эр ўшанда нима деган? Эр, индамаган. Оғир кунимда ярамга малҳам бўлмадинг деб, хотинининг юзига солмаган. Чунки, эркак одамга таъна-гинахонлик ярашмайди. Шу боисдан эр индамаган.

Бу ҳам ҳолва. Бир куни эр яна... ишдан сал ширакайфроқ қайтди. Уйига келса, оқ халат кийган битта барзангидай доктор ўтирибди. Доктор эрни кўрди-ю, ҳеч нарсадан ҳеч нарса йўқ, ўрнидан сапчиб турди-да, эрни каравотга йиқитиб шатур-шутур ечинтирди. Кейин у ёқдан — бу ёққа ағдар-тўнтар қилиб, роса думалатди. Бу ҳам етмагандай, қулоғига тиқиб олган найчанинг муздек учини ҳадеб эрнинг баданига ишқалади. Эрнинг қитиғи зўр экан, қотиб-қотиб кулади. Оғзини очиб, менда нима ишинг бор, деб ҳам сўролмайди, чунки кулгидан ўзини тўхтатолмайди. Эрнинг миясидан «бу атайлабдан мени қитиқлаб кулдиргани келибди-да», деган фикр ўтган эди ҳамки, доктор «юракни соп қипсиз, биродар, ичишни энди ташланг» деди.

Шундан кейин доктор уни машинага босиб алкоголизмни даволайдиган касалхонага олиб кетди. Эр закон сўқиб доктор билан ғиди-биди қилиб ўтирмади, сенга тенг келаманми, деб чурқ этмади.

Бир ой ўтиб эр касалхонадан қайтди. Эртасига касалхонадан эсон-омон қайтганини нишонлаб уйга яна ичиб келди. Ўшанда Сожидахон эрни иззат-эҳтиром билан кутиб олишнинг ўрнига, шундай уввос кўтардики, қарғишлари ҳалигача эрнинг қулоқларида шанғиллайди: «Вой дод, ўлдирдингиз-ку мени! Хушёрхона қолмаса сиздан, касалхонанинг давоси кор қилмаса, нима қилиш керак энди сизни? Дарди бедавонинг дастидан дод!».

Дарди бедаво... э, узр, эр нима деди? Эр, индамади. Шундаям чидади эр шўрлик. Хотиннинг қарғишларини култ-култ ютиб, киприк ҳам қоқмай, кўзларини лўқ қилиб тураверди. Аммо миқ этмади. Чунки эркак одамда сабр-тоқат бўлиши керак. Шу боисдан эр индамади.

Шунақа, эр шўринг қурғур тош келса кемириб, сув келса симириб Сожидахоннинг қийноқларига чидаш бериб келяпти. Эрнинг сабр-тоқатини кўрган одам ёқасини ушлаб: «Э, офарин-э, одам эмас экансан!.. бир парча олтин экансан!» — деб юборади. Битта эр бўлса, шунчалик бўлади-да.

Сожидахон бўлса, шундай эрнинг қадрига етмай ўтирибди.

Хўш, энди билдингизми Сожидахонни? Йўқ, дейсизми? Билмасангиз билиб қўйинг — Сожидахон... менинг хотиним бўлади.

Ҳикояни Забиҳиллонинг тилидан оққа кўчирувчи,

Фарҳод МУСАЖОНОВ.

Коммунистик партия ички сиёсатининг туб мазмуни мамлакатимиз барча меҳнаткашларининг моддий ва маданий эҳтиёжларини тўлароқ қондиришни таъмин этишга ва бунинг учун зарур иқтисодий базани вужудга келтиришга қаратилган. Партиямизнинг ички сиёсати 1966—1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик планда ўзининг ёрқин ифодасини топди. Беш йиллик план топшириқлари моддий-техника базани ривожлантириш билан меҳнаткашлар турмуш даражасини ўстиришни, халқ хўжалиги ресурсларини миқдор жиҳатдан кўпайтириш билан экономикада янада чуқур сифат ўзгаришлари ясашни, ишлаб чиқарувчи кучларни ўстириш билан социал-иқтисодий муносабатларни такомиллаштиришни узвий бирлаштирган ҳолда акс эттиради. Янги беш йиллик планнинг асосий хусусиятлари, унга асос қилиб олинган принципиал идеялар ва сиёсий установкаларнинг мазмуни, характери мана шунда.

Янги беш йиллик план Директивалари КПСС Марказий Комитети муҳим иқтисодий масалаларни ҳал этишга ижодий ёндошганлигидан далолат бериб турибди. Унда экономикамизнинг имкониятларига реал баҳо берилган. Беш йиллик план бўйича КПСС XXIII съездининг Директивалари аниқ иқтисодий мўлжаллар асосида ишлаб чиқилган, илмий жиҳатдан асосланган ва совет жамиятининг ўсиб бораётган эҳтиёжларидан келиб чиққан.

Халқнинг турмуш даражасини анча ошириш қатор социал-иқтисодий проблемаларни амалга ошириш билан боғлиқ. Улардан бири — шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги муҳим тафовутни аста-секин бартараф эта бориш. Бу соҳада КПСС XXIII съезди қарорларида конкрет тадбирлар белгиланган. Янги беш йилликда колхозчиларнинг умуман реал даромадлари ошиб бориши билан бирга жамоат хўжаликларидан оладиган даромадлари ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақига қараганда тез ўсади. Шу билан бирга ишчи ва хизматчиларга пенсиялар бериш тўғрисидаги Қонунда белгилаб қўйилган ёшига қараб пенсияга чиқариш шартлари колхозчиларга ҳам жорий қилинади. Колхозчилар учун қарилик пенсияларининг минимал миқдори ошириладн, ишчилар ва хизматчилар учун белгиланган пенсиялар тўлаш тартиби колхозчиларга ҳам жорий қилинади.

Янги беш йилликда халқнинг умумий билим ва маданий-техника даражасини оширишга қаратилган жуда кўп тадбирлар амалга ошириладики, натижада коммунистик қурилишнинг бошқа муҳим социал вазифасини-ақлий меҳнат билан жисмоний меҳнат ўртасидаги тафовутни аста-секин бартараф этиш учун қулай шароитлар яратилади. КПСС Марказий Комитетининг партия XXIII съездига ҳисобот докладида бу тадбирларнинг сиёсий моҳиятига юксак баҳо берилган. «Мана шу ҳамма тадбирларнинг сиёсий аҳамияти, аввало, шундаки, — дейилади ҳисобот докладида, — бу тадбирлар ишчилар синфи билан деҳқонларнинг бузилмас иттифоқини, бутун совет халқининг монолит бирлигини тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлайди, партиямиз ва Совет давлатимизнинг янги ажойиб ғалабаси бўлади».

Совет демократиясини такомиллаштириш ва ривожлантириш масаласи ҳам КПСС XXIII съездининг эътибор марказида турди. Коммунистик жамият қурилиши — умумхалқ иши бўлиб, у меҳнаткашлардан куч-ғайратни бирга қўшиб ҳаракат қилишни талаб этади. Шунинг учун ҳам ҳаётимизнинг ҳамма соҳаларида демократия совет жамияти тараққиётининг объектив қонунлари сифатида намоён бўлмоқда, коммунистик қурилиш вазифаларининг муваффақиятли амалга оширилишини таъмин этмоқда. У барча гражданлардан Совет давлати қонунларига қатъий амал қилишни, Совет ҳокимиятининг планлари ва қонунларини оғишмай, ташаббус кўрсатиб ижодий амалга оширишни, ижтимоий мулкни кўз қорачиғидек сақлашни, меҳнат интизомига онгли муносабатда бўлишни, социалистик Ватанни ҳимоя қилишга доим тайёр туришни талаб этади.

КПСС миллий муносабатларни ривожлантириш тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилмоқда. Партия XXIII съезди Директивалари партиянинг СССР халқлари дўстлиги ва қардошлигини бутун чоралар билан мустаҳкамлашга қаратилган ленинча миллий сиёсатга тўла асосланган. Унда кўп миллатли мамлакатимиз ишлаб чиқариш кучларини ривожлантиришнинг буюк перспективалари белгиланган. Ишлаб чиқариш кучларининг ривожланиши асосида республикалар ўртасидаги иқтисодий алоқалар янада мустаҳкамланиб бораверади.

Янги беш йиллик мамлакатимиздаги миллий муносабатларнинг ривожланишида муҳим босқич бўлиб, унинг амалга оширилиши миллатларнинг янада яқинлашуви ва уларнинг тўла бирлигига эриша бориш билан кузатиб борилади. Ишлаб чиқарувчи кучларни иттифоқдош республикаларда ва мамлакатнинг иқтисодий районларида рационал, жуда самарали жойлаштириш бутун мамлакатимиз ва шунингдек миллий республикалар экономикаси ва маданиятини янада кучлироқ ривожлантириш учун алоҳида аҳамият касб этади.

Партиямиз доимо ишлаб чиқариш кучларини жойлаштириш сиёсатида бутун халқ хўжалиги манфаатларини иттифоқдош республикалар манфаатлари билан уйғунлаштиришни кўзда тутади. КПСС XXIII съезди Директиваларида ҳар бир республикада энг аввало жуда қулай табиий ва иқтисодий шароит мавжуд бўлган хўжалик тармоқларини ривожлантириш вазифаси қўйилган. Бу эса ҳар бир иттифоқдош республикага ўз ресурсларидан самарали фойдаланиш, бошқа республикалар билан иқтисодий алоқаларни мустаҳкамлаш, социалистик меҳнат тақсимотини кенгайтириш учун қулай шароит яратиб беради.

Совет Ўзбекистони мамлакатимиз социалистик меҳнат тақсимотига кўра СССРнинг асосий пахта базаси бўлиб келди. Бундан буён ҳам шундай бўлиб қолади. Республикада пахтачиликнинг ривожланиши натижасида у билан боғлиқ бўлган саноат корхоналари тобора кенгайиб бормоқда. Беш йиллик мобайнида бутун мамлакатдаги сингари республикада ҳам саноатда техника тараққиётини жадаллаштиришни, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишни, табиий бойликлардан жуда яхши фойдаланишни таъминлайдиган тармоқлари ҳам устун даражада ривожлантирилади. Булар электр-энергетика, химия саноати, машинасозлик ва ҳоказолардир. Республикамизда табиий газни қидириб топиш ва қазиб чиқариш айниқса тез ривожланади. Йирик конлар заминида олтин қазиб чиқарувчи саноат барпо этилади.

Бундай мисолларни ҳар бир иттифоқдош республикадан ҳам келтириш мумкин. Бу вазифалар амалга оширилиши билан коммунизмнинг моддий-техника базасини барпо этиш иши тезлашади. Коммунизмнинг моддий-техника базаси СССР халқлари дўстлиги ва ҳамкорлигининг янада барқ уриб ривожланиши учун иқтисодий асос сифатида хизмат қилади. Бу тадбирларнинг ҳаммаси Коммунистик партия ўз фаолиятида ленинча миллий сиёсатга оғишмай амал қилаётганидан ва уни изчиллик билан ривожлантираётганидан далолат беради.

Шундай қилиб, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ҳозирги замоннинг, мамлакатимизнинг социал практикасининг ва бутун жаҳон озодлик ҳаракати тажрибасининг мазмуни, хусусиятларини назарий жиҳатдан таҳлил қилиб, коммунистик қурилишнинг туб масалаларини, ҳозирги даврнинг актуал проблемаларини ишлаб чиқишда олға томон катта қадам ташлади. Бу — В. И. Лениннинг назарияга нисбатан ижодий муносабатда бўлиш зарур деган васияти Совет Иттифоқи Коммунистик партияси фаолиятининг асоси бўлиб қолганлигини яққол кўрсатади. Марксча-ленинча назарияга доимо содиқ бўлган Коммунистик партиямизнинг доно сиёсати коммунизм сари ҳаракатимиз йўлини машъалдек ёритиб турибди. Партиямизнинг сиёсати халққа манзур. Уни омма ўзининг жонажон иши деб билиб, доимо қўллаб-қувватлайди ва амалга ошириш йўлида фидокорлик намунасини кўрсатаверади. Партиямиз бутун сиёсати муваффақиятининг асоси худди шундадир.

С. ОРИПОВ,
Тошкент қишлоқ хўжалик институти КПСС тарихи кафедрасининг старший ўқитувчиси.

ХАЙР БОҒЧА, САЛОМ МАКТАБ!

Боғчада байрам. Шинам боғда ширин-шакар бийрон болалар давра ясаб, қўшиқ айтишяпти. Мактаб ёшига етган ёш гражданлар мактаб формасини кийишган ҳолда портфель кўтариб туришибди. Бош тарбиячи Робиға Саидвалиева эса боғча билан хайрлашаётган болаларни янги ўқув йили билан бирма-бир табриклайди.

Калинин район Ўзгариш қишлоқ Советидаги 27-болалар боғчаси районда энг илғор боғчалардандир. Болаларнинг яхши тарбияланиши учун барча маданий-маиший шароитлар яратилган. Бу ерда ҳар йили кўплаб ёшларимиз мактабгача бўлган таълимни оладилар. Бунда Р. Саидвалиеванинг алоҳида ҳиссаси бор. Бу жонкуяр аёл болаларнинг қадрдони бўлиб қолган. Мана бугун ҳам болалар ўз тарбиячилари билан хайрлашмоқдалар. Уларнинг қувончлари чексиз.

Раҳмат! Раҳмат! дейишди болалар. — Хайр боғча, салом мактаб!

Шундан кейин болалар хушчақчақ тарқалишди.

Р. МУҲСИМОВА.

ПЛАНЕТАМИЗДА

СОВЕТ—ГВИНЕЯ БИТИМИ

КОНАКРИ, 17 август. ТАСС мухбири Ф. КОНОПИХИН хабар беради: бу ерда Гвинея информация хизматини ривожлантиришга ёрдам беришни кўзда тутган Совет—Гвинея битими имзоланди. Гвинея томонидан битимни имзолаган Гвинея информация ва туризм масалалари бўйича олий комиссари Тибу Тункара информация хизматини ривожлантиришда ёрдам берганлиги учун Совет ҳукуматига ташаккур изҳор қилди. У айтдики, имзоланган битим умумий манфаатларга асосланган Совет—Гвинея ҳамкорлигини кўрсатувчи яна бир мисолдир.

СССРнинг Гвинеядаги элчихонаси маслаҳатчиси А. Ф. Титов ТАСС мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни айтди: Гвинеянинг илтимосига мувофиқ, СССР Гвинея информация хизмати учун кинопроекторлар ва бошқа ускуналарни, шунингдек қишлоқ жойларда фильмлар кўрсатиш учун керакли кўчма аппаратларни етказиб беради. Бундан ташқари, Совет томони «Москвич» автомобилини, учта «Волга» автомобилини, фильмларни суратга олиш ва ишлаш учун керакли техника асбобларини, шунингдек бошқа материалларни тайёрлаб беради. Совет томони бепул берадиган барча материалларнинг қимmати 100.000 сўмни ташкил этади.

ГДР. Берлиндаги Карл Маркс номли аллея. АДН—ТАСС фотоси.

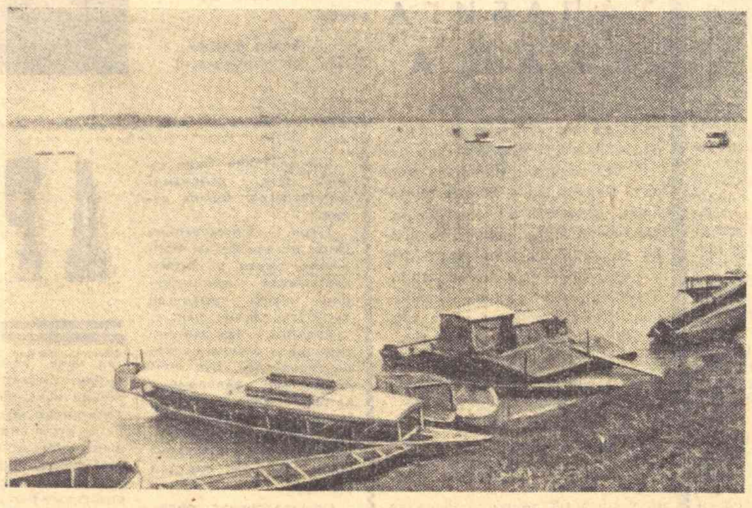

Онитшэ шаҳри районидаги Нигер дарёси.

Б. Копейко фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

ҚАРДОШ МАМЛАКАТЛАРДА

ВДР

Вьетнам Демократик Республикаси тоғли ва ички районларини ривожлантириш программаларини бажариш якунлари тўпланди.

Сўнгги беш йил ичида тоғли районларни ривожлантириш ҳаракатига бир миллиондан кўпроқ киши қўшилди. Бу ерда ишланадиган ер майдони 350 минг гектар кўпайди. Хилма-хил қишлоқ хўжалик экинлари етиштириш учун ихтисослашаётган кўпгина иқтисодий базалар ва районлар вужудга келди. Пахта етиштирилаётган Майсон райони (Хоабинь вилояти), конполя етиштирилаётган район (Нигеан вилояти) айниқса кенг ривож топди. Пас-текис районлардан кооператив аъзолари бўлган 630 минг деҳқон кўчиб келганлиги тоғли районларда кооперативларни мустаҳкамлаш ва кенгайтиришга, деҳқончиликни интенсивлашга ва ҳосилдорликни оширишга ёрдам берди.

КУБА

«Куба статистика бюллетени»нинг биринчи сони нашрдан чиқди. Бюллетенга киритилган статистик маълумотлар мамлакат ҳаётининг энг хилма-хил томонлари ҳақида ҳикоя қилади.

РУМИНИЯ

Руминия Коммунистик партияси Марказий Комитети ижроия комитети аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари Маня Мэнеску Руминия Социалистик Республикасининг биринчи даражали юлдуз ордени билан мукофотланди.

М. Мэнеску социализм қурилишида кўрсатган алоҳида хизматлари учун ва туғилган кунига 50 йил тўлиши муносабати билан ана шу юксак мукофотга сазовар бўлди.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ

Чехословакия далаларида донли экинлар ўрим-йиғими поёнига етай деб қолди. 82 процент майдондаги буғдой, жавдар ва арпа ўриб олинди. 15 августгача давлат йўли билан ғалла харид қилиш плани 67,2 процент бажарилди.

Чехословакия ҳукумати ҳосил ўрим-йиғимини жадаллаштиришга қаратилган махсус қарор қабул қилди, чунки бу йил об-ҳаво ноқулай келганлиги сабабли ўрим-йиғим ишлари чўзилиб кетди. (ТАСС).

ПОРТ-ЧИКАГОДА ПОЙЛОҚЧИЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 18 август. (ТАСС). Кеча бир неча юз намойишчи напалм ортиб келган юк машиналарини Порт-Чикаго (Калифорния штати)даги ҳарбий денгиз қуроллари базаси территориясига киритмасликка уринди. Бу напалм Вьетнамга жўнатиш учун мўлжалланган эди.

Ҳар гал ажал юки ортилган машиналар омбор дарвозасига яқинлашиб келганида намойишчилар ерга ўтириб олиб, юк машиналарини базага ўтказмай қўйдилар. Денгиз пиёда қўшинларининг қуролли солдатлари намойишчиларни зўрлик билан бир чекага суриб ташладилар.

Тинчлик тарафдорлари база олдига 6 августдан бошлаб пойлоқчилар қўйган эдилар. Шундан бери бу ишни кундузи ҳам, кечаси ҳам тарк этганлари йўқ.

БУГУН ЛАТИН АМЕРИКАСИДА

ПУЭРТО-РИКО—АҚШ МУСТАМЛАКАСИ

Бундан 70 йил муқаддам Қўшма Штатлар Кариб денгизидаги Пуэрто-Рико оролини босиб олган эди. Бош қўмондон генерал Нельсон А. Майлс Қўшма Штатларнинг солдатлари оролга «халоскорлар» сифатида келиб тушдилар деган баёнотни эълон қилган эди ўшанда. Бироқ, факт-фактлигича қолади: Пуэрто-Рико АҚШнинг мустамлакасига айланди. Бу мустамлака жуда ҳам сердаромад бўлиб чиқди. Чунки, Америка монополиялари Пуэрто-Рико экономикасининг асосий қисмини ўз контроллиги остида сақлаб келмоқда.

АҚШ Пуэрто-Рикога 914,4 миллион доллар миқдорида капитал маблағлар сарфлаган эди. Америка корпорациялари бу ердан сарфланган капиталнинг 28 процентидан 32 процентигача бўлган миқдорда фойда олмоқдалар.

Оролда қанд-шакар ва уни қайта ишлаш саноатини механизациялаш натижасида ишсизлик тўхтовсиз ўсиб бормоқда. Ишчи кучи «бозорида» (760 минг ишчи) 250 мингга яқин доимий ишсиз бор. Ишлаётганларнинг ҳам кўпи бир ҳафта тўлиқ ишламайди. Ўз ватанида иш етишмаслигидан пуэрторикoликларнинг 900 мингга яқини (мамлакатдаги аҳолининг учдан бир қисми) Қўшма Штатларга кўчиб кетишга мажбур бўлдилар. Улар асосан қишлоқ районларида ёки катта шаҳарларнинг ертўлаларида тирикчилик қилмоқдалар. Қўшма Штатларда, айниқса Нью-Йорк, Чикаго, Нью-Жерси, Феладельфия шаҳарлари ва катта-катта экинзорларда яшаётган ҳамда ишлаётганларнинг тақдири Америка жамоатчилигига яхши маълум. Бу ерда пуэрторикoликларни аёвсиз эксплуатация қилишяпти ва улар турли ирқий камситишларга дучор бўлмоқдалар.

Пуэрторикoликларнинг Қўшма Штатларда чидаб бўлмайдиган даражада ҳаёт кечираётганликларини ҳатто Пуэрто-Рико маъмурлари ҳам тан оладилар. Масалан, Нью-Йоркдаги Пуэрто-Рико бюросининг раҳбари Хосе Монсерратнинг яқинда эълон қилинган ҳисоботини олиб кўрайлик. Монсеррат Норт-Коллинс (Нью-Йорк штати)даги фирмалардан бирида бўлиб, шундай деди: «Нью-Йоркнинг бу районида 1966 йилда шундай аҳвол ҳукм сураётганига ишониш қийин». «Нью-Йорк таймс» газетаси мухбирининг Норт-Коллинсдан юборган хабари Монсерратнинг айтган гапларини тўла тасдиқлайди. Бу мақола яшаш учун мутлақо ярамайдиган кўплаб ертўлалар сурати олинган фотографиялар билан безатилган. Мақолада айтилишича, айрим кишилар чидаб бўлмайдиган ботқоқли лагерларда яшашга мажбур бўлаётганликларидан шикоят қиладилар. Шаҳардаги мавжуд тўртта қаҳвахонадан фақат биттасидагина пуэрторикoликларга хизмат қилинади. Уларнинг гапларига қараганда, полиция ҳам бўлар-бўлмасга тирноқ орасидан кир излармиш.

Пуэрторикoлик ишчилар яшашга мажбур бўлаётган «уйлар» тўғрисида ҳикоя қилар экан, мухбир шундай деб ёзади: «Дарахт шохлари ва картондан ясалган кулбаларнинг ҳажми 15х10 футга тенг бўлиб, шипининг баландлиги 7 футдан ошмайди. Бу ерда якка-ягона мебель — бир-бирига тиқилиб турган каравотлар ва газ плитасидан иборат».

Пуэрторикoликлар худди америкалик негрлар каби ирқчи полициячиларнинг ашаддий, йиртқичларча муносабатига дучор бўлмоқдалар. Яқинда, шу йилнинг июнь ойида Чикагода бўлиб ўтган тартибсизликлар пайтида полициячилар пуэрторикoликларни калтаклар билан йиртқичларча урдилар ва махсус ўргатилган итларга талатдилар, уларга қараб ўқлар ва кўздан ёш оқизадиган газ тўлдирилган гранаталар отдилар. Ўшанда «Нью-Йорк пост» газетаси шундай деб ёзган эди: «Полиция вертолётлари одамлар устида пашша каби ғўнғиллаб юрдилар; кўчаларнинг кесишган жойларида ўнлаб полициячилар турдилар. Тротуарларда патруллар юришди. Патруллик қилиб юрган ўртача полициячи ҳали ҳам ақлини йиғиб олган эмас ва у кишилар билан фақат уларнинг бошига уриб, муомала қилиш керак, деб ҳисоблайди».

Шу билан бирга расмий америка пропагандаси Латин Америкаси мамлакатларининг халқларини фақат Пуэрто-Рико каби иш тутсалар ва «ўз эрки билан қўшилган давлатлар» статусини қабул қилишга розилик берсалар ҳамма нарса яхши бўлади, деб ишонтиришга ҳаракат қилмоқда! Бу пропаганда карнайларидан пуэрторикoликлар тўғридан-тўғри Сэм тоғанинг қанотлари остида «жаннатда юргандай» ҳис қилмоқдалар деб бақирилмоқда.

Бу гапларнинг қалбакилиги ўз-ўзидан тушунарли. Кейинги ўн йил ичида Пуэрто-Рико халқи тобора қашшоқлашмоқда, бироқ бу қашшоқланиш Америка монополияларига маълум фойдалар келтирмоқда. Пропаганда материалларида айтилганидек, Пуэрто-Рико ҳақиқатан ҳам «кичиккина бир жаннат». Лекин бу жаннат пуэрторикoликларнинг ўзларига насиб қилмаяпти. Ёш пуэрторикoлик ёзувчи айтганидек, улар «ўзлариники бўлмаган мамлакатда яшамоқдалар».

Барибир мустамлакачиликка қарши кураш кучлари ва социалистик мамлакатларнинг ютуқларидан илҳомланган Пуэрто-Рико халқи уйғонмоқда, ўзларини эзаётганларга қарши қад кўтармоқда. Мустақиллик учун кураш ҳаракати тобора кенг тус олаётир. Пуэрто-Рико ишчилар синфи, студентлари ва зиёлилари орасидаги энг илғор кишилар ўз олдиларига мустақилликка эришишни мақсад қилиб қўйганлар.

Э. ДЕЛЬГАДО,

ТАССнинг Нью-Йоркдаги мухбири.

ҚИЗИҚАРЛИ ЛЕКЦИЯ

Яқинда КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети жамоат тартибини бузиш ҳолларига қарши курашни кучайтириш тадбирларини кўриб чиққан эдилар. Шу муносабат билан Тошкентдаги барча корхона, муассаса, ташкилот ва маҳаллалар қатори Чилонзор районидаги «Иккинчи беш йиллик» маҳалласининг ёзлик клубида ҳам шу масалага бағишланган кеча ўтказилди.

Унда Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзоси ўртоқ Маҳмуджон Аҳмаджонов «Безориларга қарши курашайлик» деган темада қизиқарли лекция ўқиди. Тингловчилардан Бўрибой ота Ҳакимов, Шокодир ота Акбаров, Ҳалил ака Толипов, Аҳмадхон ака Хўжаевлар безориликнинг олдини олиш чоралари тўғрисида ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

А. РАҲИМОВ.

САЛОМ СИЗГА ХОРАЗМДАН

Огаҳий номли Хоразм область Давлат музикали драма ва комедия театрининг ижодий коллективи Самарқанд гастролини А. Бобожонов ва М. Муҳамедовларнинг «Сўнгги хон» асарини кўрсатиш билан бошлади.

Хоразм санъаткорлари шундан кейин кўрсатган саҳна асарлари «Ошиқ ғарб ва Шоҳсанам», «Ўликлар кечирмайди», «Маҳтум қули» ҳам Самарқандлик томошабинларни жуда мамнун этди.

ҲОДИСА

Ичкилик оқибати

Николай ишга бориш ўрнига эрталабданоқ ўз улфатлари билан Сергели шаҳарчаси яқинидаги бир жойда ароқхўрлик қилди. Иш вақти тамом бўлгач улфатларидан бири, ишингга бормайсанми, деган савол берди. Шундан кейин Николай «ўзига» келиб қолди. У 14 тонна юк ташийдиган «МАЗ»нинг рулига ўтириб, Сергелидан Қўйлиққа қараб йўл олди. Йўл қоидаларини бузиб, бирин-кетин бир неча машиналарни қувлаб ўтди.

Ҳадемай Қўйлиққа етиб келди. Кутилмаган тезликда келаётган бу машина ҳаммани ажаблантириб турганда Николай машинаси билан Қўйлиқ бозори қаршисидаги бир уйнинг деворини бузиб, кириб кетди. Николай Воробьев зарбдан ўзига келди шекилли машинани орқага тислатиб, қочмоқчи бўлди.

Аммо дружиначи автоинспекторлар чаққонлик билан кабинага чиқиб, рулни ўз қўлларига олдилар. Ҳозир Воробьев Қўйлиқ милиция бўлимида ўз қилмишига иқрор бўлиб ўтирибди.

Р. ИСҲОҚОВ.

ТОШКЕНТ СЕЙСМИК СТАНЦИЯСИ ХАБАР БЕРАДИ

18 августда Тошкент сейсмик станцияси аппаратлари икки марта ер қимирлаганини қайд қилди. Ер бир марта 2 балл ва бир марта 3 балл даражасида қимирлади. Шундай қилиб, 1966 йил 26 апрелдан 18 августгача 642 марта ер қимирлади.

ОБ-ХАВО

Бугун кундузи республиканинг ҳамма районларида ҳаво очиқ бўлади, тоғлик районларида момақалдироқ бўлиши кутилади. Жануб томондан секундига 5-10 метр тезликда шамол эсади. Ҳарорат 32-37 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво ўзгариб турса ҳам, ёғингарчилик бўлмайди. Момақалдироқ бўлиши кутилади. Жануб томондан секундига 5-10 метр тезликда шамол эсади. Кечаси 19-21 даража, кундузи 32-34 даража иссиқ бўлади.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.55—Профилактика ва саломатлик (рус.), 8.25—Тонг тароналари, 9.30 —Фортепьяно пьесалари, 11.10 —Фан ва техника оламида, 11.25 — Кичик концерт, 12.50 — Ўзбек қоракўли (рус.), 13.30 — Оммабоп классик куйлар, 16.15—Сўнгги симфония (рус.), 17.00—Концерт, 18.10—Рақс куйлари, 18.30—Камер асарлар, 19.20—Социалистик мамлакатлар куйлари, 20.00 —Юксак мукофот эвазига (рус.), 20.10 — Камер куйлар, 20.45—«Ҳар гектарнинг қадрига етайлик» (суҳбат), 21.20 —Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 22.00 — Дунё воқеалари, 22.10 — Шарқ халқлари куйлари, 22.40 — Ойбекнинг «Қутлуғ қон» романидан боблар, 23.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари талабига мувофиқ).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 —**Телевизион янгиликлар**, 18.20 — **Киевдан хат** (болалар учун), 18.45 — **«Ёшлик» студияси** (Тошкентнинг ёш қурувчилари учун концерт).

Ўзбек тилида: 19.25—**Телевизион янгиликлар**, 19.40— **Янги ўқув йили олдидан** (халқ контроли—амалда), 20.00 —**Давр даъвати** (бадиий фильмнинг 2-серияси).

Рус тилида: 21.20— **Реклама, эълон ва эртаги кун программаси.**

21.30— **Шафтоли ўғриси** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.55—**Қадрдоним мактабим** (болалар учун), 19.20—**Тошкент янгиликлари.**

Рус тилида: —19.30 **Салом, Сомали** ҳужжатли фильм), 19.50 — **Тошкент янгиликлари**, 20.00 — Қизлар каноп экишди (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 21.30 —**Ой Ер билан сўзлашади** (ҳужжатли фильм), 21.40 — **Замондош** (телеочерк), 22.00 —**Телефильм**, 22.25—**Озарбайжон куйлари.**

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 19/VIII да **Ота ўғли**, 20/VIII да **Уғил уйлантириш.**

А. Н. Островский номли

ТОШКЕНТ ТЕАТР-РАССОМЛИК САНЪАТИ ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларда ишлаш учун

КОНКУРС

ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Кафедра мудирлари (профессорлар ёки доцентлар): тил ва адабиёт, саҳна нутқи кафедраларига;

кафедра доцентлари ёки старший ўқитувчилари: амалий санъат, живопись кафедраларига;

кафедра доцентлари: театршунослик (ўзбек тилида), марксча-ленинча фалсафа (ўзбек тилида) кафедраларига;

кафедра старший ўқитувчилари: музика фанлари (якка ашула ихтисоси бўйича), амалий санъат (керамика, архитектура, интерьер ихтисослари бўйича), актёрлик маҳорати (рақс ихтисоси бўйича) кафедраларига;

Кафедра ўқитувчилари: актёрлик маҳорати ва драма театри режиссёрлиги (туркман тилида), саҳна нутқи, театр декорацияси, живопись, расм (расм, графика, саноат графикаси ва упаковка), амалий санъат (керамика, ёғоч буюмларни бадиий ишлаш ихтисослари бўйича) кафедраларига.

Конкурс муддати — 31/VIII гача.

Институтга: **линогравюра ва ксилография, қаттиқ материалларни скульптура жиҳатидан ишлаш ихтисослари бўйича таълим мастерлари,** русча **секретарь-машинистка, машинистка-ротаторчи ҳам керак.**

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Лопатин (собиқ Шелковичная) кўчаси, 77-уй.

УРТА ОСИЕ ГИДРОМЕТЕОРОЛОГИЯ ИЛМИЙ ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларда ишлаш учун

КОНКУРС

ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Атмосфера физикаси ва актив таъсир кўрсатиш бўлимига, қор-лава лабораториясига—старший илмий ходимлар (2 ўрин).

Конкурсда фан доктори ёки кандидати деган илмий даражаси бўлган, шунингдек ишлаб чиқаришдан кўп йиллик стажи бўлган кишилар қатнаша олади.

Конкурс муддати —31/VIII гача.

Ҳужжатларни тақдим қилиш учун адрес: Тошкент шаҳар-52, Обсерватория кўчаси, 85/5-уй. Телефон: В-3-84-48.

ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

САНЪАТ САРОЙИДА

12 сентябрдан

УРУШ ВА ТИНЧЛИК

НОМЛИ КЕНГ ФОРМАТЛИ СТЕРЕОФОНИК ОВОЗЛИ РАНГЛИ БАДИИЙ ФИЛЬМНИНГ

икки қисмдан иборат I-серияси

КЎРСАТИЛА БОШЛАЙДИ

Расмийлаштирилган заявкалар бўйича билетлар ҳозирдан сотилади.

Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар ҳар куни эрталаб соат 10 яримдан кеч 6 гача қабул қилинади.

Сеанслар ҳар куни кеч соат 6-15 ва 9-15 минутда бошланади.

Дам олиш ва байрам кунларида сеанслар кундуз соат 12, 3, кеч 6-15 ва 9-15 минутда бошланади.

Зарур маълумотларни сўраш учун телефон: 4-21-74, 4-20-34, 4-35-30.

РЕСПУБЛИКА МАХСУС МУЗИКА-РАССОМЧИЛИК МАКТАБ-ИНТЕРНАТИ

рассомчилик бўлимининг 5-синфларига

1966/67 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Мактаб-интернатга ўзбек, рус тилидаги мактабларининг 4-синфини тамомлаган, рассомчилик ва ҳайкалтарошликдан яққол таланти бўлган болалар қабул қилинади.

Мактаб-интернат ўқувчилари уст-бош, оёқ кийими, овқат билан, бошқа жойлардан келганлар ётоқ билан ҳам таъминланади.

Бу мактаб-интернатда ўқиш ҳақи республиканинг бошқа мактаб-интернатлари учун тасдиқланган миқдорда олинади.

Қабул комиссияси ҳар куни эрталаб соат 10 дан кундуз 5 гача ишлайди.

Мактаб-интернатга кирувчи болалар қабул комиссиясига ўзлари чизган расмларни, ҳайкалтарошлик, ўймакорлик ишларини, шунингдек альбомларини тақдим қилишлари керак.

Адрес: Тошкент шаҳар, Байналмилал кўчаси, 2-уй. Телефон 4-32-61.

Ишга таклиф:

УЗБЕКИСТОН ССР ҚУРИЛИШ МИНИСТРЛИГИНИНГ 7-ҚУРИЛИШ ТРЕСТИГА

қурувчи-инженерлар ва техниклар

(участка бошлиқлари, прораблар вазифасига),

мастерлар, старший бухгалтер-ревизор, ғишт терувчилар, дурадгорлар, сувоқчилар

КЕРАК

Уй-жой билан таъмин қилинади.

Мурожаат учун адрес: Сирдарё область, Гулистон шаҳар, Пушкин кўчаси, 29-а уй, кадрлар бўлими. Телефон 7-87.

«ТЕПЛОЭЛЕКТРОПРОЕКТ» ИНСТИТУТИНИНГ УРТА ОСИЕ БУЛИМИГА

архитекторлар, теплоэнергетик-инженерлар, инженер ва техниклар: электриклар, қурувчилар, гидротехниклар, чизмачилар, русча машинисткалар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Шота Руставели кўчаси, 41-уй, 4-қават, 411-хона, кадрлар бўлими.

Фарғонадаги

НЕФТНИ ҚАЙТА ИШЛАШ ЗАВОДИГА

бош бухгалтер

КЕРАК

Квартира билан таъминланади. Подъёмний пули меҳнат қонунларига мувофиқ тўланади.

Мурожаат учун адрес: Фарғона шаҳар, Нефтни қайта ишлаш заводининг кадрлар бўлими.

Почта орқали юбориладиган аризага кадрларни ҳисобга олиш варақасининг тасдиқланган копияси илова қилинсин.

БИРЛАШГАН НАШРИЁТГА

бухгалтерлар, наборшчиклар, линотипчилар, печатниклар, қоғоз қирқувчи, приёмщиклар, шогирдлар, электромонтёрлар, автослесарлар, автоэлектриклар, шоферлар, юкчилар, ёрдамчи ишчилар, уборщицалар, русча машинистка, вахтёрлар, комендант.

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, 2-қават, кадрлар бўлими.

ТРАССАДА: ТУРКМАНИСТОН—МАРС

Марсдаги шароитга кўпроқ ўхшайдиган шароитнинг изларини ердан қидираётган микробиолог олимлар А. Жуков, В. Козлов ва бошқалар шу мақсадда Туркманистон, унинг қум чўлидан иборат марказий зонасига келдилар.

Ашхобод яқинидаги кўчма қум чўлларида иш олиб борган бу экспедиция чўлнинг «нафасини» белгиламоқ учун кечалари махсус тажрибалар ўтказди, чўл бағридан чиқаётган карбон газининг миқдорини ўлчаб кўрди. Мана шундай газнинг миқдори энг чидамли мавжудотлар бўлган микроорганизмларнинг фаолиятини ҳамма нарсадан кўра яхшироқ сездиради. Қум чўлларида карбон газини чиқариш микробиологик процесс анча кучли эканлиги аниқланди. Кундузги температура 60 градусга етганида ва сутка ичида 33 градус тушиб қолганида ҳам микроб ҳужайралари ўзининг ҳаёт фаолиятини давом эттираверади.

Туркманистондаги микробларга ўхшаш намликни унчалик талаб қилмайдиган ва қаттиқ табиат билан курашиб чиниққан микроблар Марснинг қизил чўлларида ҳам яшаши эҳтимолдан ҳоли эмас. (ТАСС мухбири).

КЎК ДЕНГИЗДАГИ «ДАЗМОЛ»

Орол денгизидаги Борса Келмас оролида тадқиқотлар ўтказаётган олимлар бу оролни қизиб турган жуда катта дазмолга ўхшатмоқдалар. Оролдаги баъзи ажойиб табиий ҳодисалар олимларни шундай хулосага олиб келди.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

Шамол қувлаётган булутлар орол тепасига яқинлашиши билан икки қисмга бўлиниб, уни айланиб ўтганлигини олимлар неча марталаб ўз кўзлари билан кўрдилар. Яна бир қизиқ ҳодиса: денгиз тепасида ёмғир ёғиб турибди-ю, аммо орол тепасидаги осмонда бир парча ҳам булут йўқ. Мана шуларнинг ҳаммасига сабаб шуки, жуда иссиқ ва кучли ҳаво оқимлари орол тепасига келаётган қора булутларни бамисоли зўр пичоқ каби кесиб, тарқатиб юборади. Қаттиқ шамолгина ҳаво оқимларининг йўлини тўсиб, орол тепасида ёмғир ёғишига имконият беради.

Кўпинча баҳорда ва ёз бошларида орол соҳиллари тепасида парча-парча булутлар бир-бири билан туташиб пайдо бўлади. Унчалик баландликда бўлмаган шу булутларнинг шакли қуриқликнинг худди шу участкасидаги шаклига айнан ўхшайди. Тадқиқотчилар булутларнинг одатдан ташқари бундай шакл олишига ер билан сувнинг қуёш нурида қизиши бир текисда бўлмаганлиги сабаб бўлади, деб тахмин қилмоқдалар. Кундузи ер жуда тез қизийди, аммо денгиз суви салқин бўлиб қолаверади. (ТАСС мухбири).

МАЙНАЛАРНИНГ ҚИЛИҒИ

Душанбадаги опера ва балет театри биносининг карнизларида майналарнинг инлари кўп. Оркестр чалина бошлаши билан майналар сайрашни дарров тўхтатади. Тожиклар бу қушларга «миявли» деган сўздан олиб «майна» деб ном берганликлари бежиз эмас, албатта. Майналар яхши сайрайди ва музикани жуда севади. Музика садоси эшитилиши билан майна узун сапсариқ оёқларини тиклаб ва шоколад тусли бўйнини чўзиб, индамай тураверади. Гўё у ўзидан кучлироқ созандага бўйсунгандек, музикага қулоқ солиб туради.

Майна ҳашаматли жойларнинг ҳам фарқига борса керак. У театр, кинонинг чиройли биноларини яхши кўради. Шунинг учун ҳам у шундай биноларга уя қуради. Қишлоқ манзараси ҳам майнага маъқул бўлса керак. Далаларда ер ҳайдаётган вақтда майна кун бўйи шудгордан нари кетмайди. У, плуг кетидан юриб, янги ҳайдалган ердаги қуртларни териб юради. Бу ақлли қушнинг бир ёмон қилиғи ҳам бор. Майналар ширинликка жуда ўч. Шунинг учун ҳам майналар галаси баъзан токзорларга ёпирилиб келиб, пишиб турган узумларни чўқиб ташлайди. (ТАСС мухбири).

Редактор ўринбосари Ҳ. НУРУЛЛАЕВ.

Бизнинг адрес ва телефонлар СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ. «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914. В39323. Масъул секретарь — В34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — В37263. Партия турмуши — В33469. В37221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш. халқаро ҳаёт — В31216. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик — В.37604. Адабиёт ва санъат — В32036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот — В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В39005. В33553. Иллюс трация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249. В30250. В30251. О30252. В30253, В30254. В30255. В30256, В30257, В30258.

№ 188. ИНДЕКС 64543. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Р. 06684.